M.V.P. Kanya Mahavidyalaya
Estd 1989
Islampur Dist Sangli

Index

Q. 1.3.3

Sr. No.	Name
1	Study Visit Reports
2	Sample Certificates of Project Work
3	Sample Project

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year - 2022-23

Place - Malati Vasantdada Patil Kanya Primary School, Islampur

Date - 29.3.2023

Type - Balwadi

Class - B.A.II

Days - One day

Co-ordinator - Dr. Varsha Y. Patil

Principal - Dr. A.L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409. Dist. Sangli

बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय
वाळवा तालुका शिक्षण संस्था, इस्लामपूरचे,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर.
इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली.पिन-४१५ ४०९ फोन.(०२३४२) २२२१६४
E-mail : malati.kanya4@gmail.com
मान्यता क्रमांक-व्ही.एल.एस. १०८९/(४८३९) प्रा.शि.-३ दि.९ नोव्हें.१९८९
अनुदान क्रमांक-१२४८८-९४ दि.२६ मार्च १९९७ U Dise No-27350909814
वेतनपथक- ०३२४०१०००८८-AST
मुख्याध्यापिका-सौ.इरफाना संदे
M.A., D.Ed., D.S.M.

जावक क्र.: 29/2023-24 दिनांक : 20/08/2023

प्रति,

मा. प्राचार्यसो,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय ः आपलेकडील जा. क. 2023 -24 /232 च्या संदर्भीय पत्रानुसार शाळेची अभ्यासभेट.........

महोदय,

वरील संदर्भीय पत्रानुसार आपल्या महाविद्यालयाच्या बी. ए. भाग 2 वर्गातील गृहशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थिनींची आमच्या बालवाडी विभागास प्राध्यापिका सौ. वर्षा पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली भेट दिली व अभ्यासपूर्ण माहिती घेतली. त्याबद्दल आपल्या महाविद्यालयाच्या टीमचे अभिनंदन.।

कळावे,

आपली विश्वासू

मुख्याध्यापिका
मालती वसंतदादा पाटील
कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर
ता.वाळवा, जि.सांगली.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतरावदादा पाटील कन्या महाविद्यालय,
इस्लामपूर, जि.सांगली

जा.क्र. २०२३–२४/२३२ दिनांक –१५/४/२०२३

प्रति,

मा.मुख्याध्यापिका,
बाल आनंद मंदिर, इस्लामपूर

विषय–अभ्यास भेटीसाठी परवानगी मिळणे बाबत......

महाशय,

वरील विषय संदर्भानुसार आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए.भाग–२ वर्गातील गृहशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थीनी त्यांच्या अभ्यासक्रमातील एक बाब म्हणून आपल्या बालवाडी/प्लेस्कूल/अंगणवाडीस समक्ष भेट देवून अभ्यासपूर्ण माहिती घेणार आहेत.

तरी सदर भेटीस आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

प्राचार्य,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्टस् & कॉमर्स)
इस्लामपूर जि सांगली ४१५४०९

१५/४/२०२३

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA.
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist Sangli

इस्लामपूर : विद्यार्थ्यांना खाऊ वाटप करताना प्रा. डॉ. वर्षा पाटील, मुख्याध्यापक इरफान संदे, स्वाती क्षीरसागर व इतर.

बालकांचा सर्वांगीण विकास महत्त्वाचा : प्रा. पाटील

इस्लामपूर : वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीच्या मालती वसंतदादा पाटील कन्या प्राथमिक शाळेची बाल आनंद मंदिर या बालवाडीस मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विभागाने अभ्यास भेट दिली. यावेळी विभागप्रमुख प्रा. डॉ. वर्षा पाटील, स्वाती क्षीरसागर आणि रसिका पानस्कर यांनी मार्गदर्शन केले. दीपाली पाटील, पल्लवी काळगावकर, वृषाली कांबळे, भाग्यश्री पाटील उपस्थित होते.

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

WALWA TALUKA EDUCATION SOCIETY'S

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA,

(Arts and Commerce)

ISLMAPUR – 415 409, TAL. – WALWA, DIST - SANGLI.

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. NAAC Accredited with 'A' Grade

Phone – (02342) 223062 Prin. Mob. 9423272564 malati2010@rediffmail.com

Ref. no. 67 /2022-23 Date- /2022

प्रति,

इतिहास विभाग प्रमुख

विषय:- सहलीस परवानगीबाबत.......

महोदय,

आपण केलेल्या मागणीनुसार सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुका येथील येडेनिपाणी गावाजवळील मल्लिकार्जुनचा डोंगर म्हणजेच ऐतिहासिक 'विलासगड' येथे अभ्यास सहलीस परवानगी देणेत येत आहे. परंतु आपल्या वैयक्तिक परवानगीवर देणेत येत आहे.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

प्राचार्य,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर जि. सांगली ४१५४०९

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

इतिहास विभाग आयोजीत

हेरिटेज वॉक ऑन विलासगड फोर्ट

दि . ०४/०४/२०२३ वेळ: स. ८.०० ते सां. ०५.०० वार : मंगळवार

अहवाल

उद्देश:-१.विलासगड किल्ल्याचा इतिहास जाणून घेणे.

२.किल्ल्यावरील धार्मिक स्थळांच्या अभ्यास करणे.

३.निसर्ग पर्यटन करणे.

४. जैवविविधता समजावून घेणे.

५. किल्ल्याची स्वच्छता करणे.

६. किल्ल्यावरील पुरातत्वीय अवशेषांची माहिती घेणे.

७. अंधश्रद्धांची चिकित्सा करणे.

सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यामध्ये येडेनिपाणी गावाजवळ असणारा मल्लिकार्जुनचा डोंगर म्हणजेच ऐतिहासिक 'विलासगड' होय. सह्याद्री पर्वताच्या मुख्यरांगेमधील चांदोली कडून पश्चिम पूर्व दिशेने नागमोडी वळणाऱ्या एका उंच डोंगरावर असलेला हा किल्ला प्राचीन काळापासून इतिहासाचा समृद्ध वारसा डौलाने विलसत आहे. प्राचीन काळात नाणेघाट-नाशिक ते कोल्हापूर मार्गावरील डोंगराच्या दोन्ही बाजूला दिसणारी लेणी प्राचीन श्रेष्ठि व्यापाऱ्यांनी बौद्ध भिक्षूंना दान केली आहेत. यापैकीच विलासगडावरील ही लेणी दिसतात.

विलासगडाची जैवविविधता

येडेनिपाणी गावापासून दीड मैल अंतर पार करून गेल्यावर या किल्ल्याच्या पायथ्याला पोहोचता येते. गर्द वनराईतून जांभ्या खडकावरून चालत जाताना वाटेत करवंदीची जाळी, फडे निवडुंगाची काटेरीबने लागतात. निवडुंगाच्या काटेरी फडावर असणारी लाल भडक बोंडे चटकन लक्ष वेधून घेतात.या खुरट्या जंगलात पक्ष्यांचा किलबिलाटाने लागलेली धाप सुसह्य होते. येणारे पर्यटक या पक्षांसाठी झाडावर बांधलेल्या पाण्याच्या आडव्या बाटल्या व मातीच्या उथळ

वाडग्यात पाणी ओतल्या शिवाय पुढे जात नाहीत. मोर, लांडोर, सुगरण, पोपट, बुलबुल, पारवा, रान धोबी, मैना,कोकीळ, चिमण्या, घार, टिटवी हे पक्षी येथे सहज दृष्टीस पडतात. बोधी वृक्ष, पिंपळ, चिंच, चाफा, आंबा, काटेशेवरी, जांभळ, सिताफळ, निवडुंग, बोर व करवंद इत्यादी वृक्ष झाडांनी हा डोंगर बहरलेला आहे. नैसर्गिक जैवविविधता लाभलेल्या या डोंगरावर उन्हाळ्यात वणवे पेटत असल्याने धोका त्यास पोहोचत असतो. पाण्याच्या बाटल्या प्लास्टिकच्या पिशव्या टाकून पर्यटकांनी या किल्ल्यास विद्रूप केले आहे. किल्ल्याचा वरील भाग अग्निजन्य बेसाल्ट खडकाचा असून मजबूत असा आहे.

किल्ल्यावरील बौद्ध लेणी

प्राचीन कालखंडामध्ये या डोंगरावर महायान पंथीय बौद्ध लेणी कोरण्यात आली. जीर्ण झालेले काही लेख येथे दिसून येतात. या किल्ल्यावर सहा बौद्ध लेणी, वर्षभर पिण्यास भरपूर पाणी मिळेल असे तिन पाण्याचे टाके व एक विहीर आढळून येते. बौद्ध भिक्खु व भिक्षुणी यांच्या वर्षावासासाठी ही लेणी खोदण्यात आली असावीत. तसेच प्राचीन श्रेष्ठी व्यापाऱ्यांना पावसाळ्यात आपला माल सुरक्षित ठेवता यावा हा सुद्धा एक उद्देश होता.

मल्लिकार्जुन व सोमेश्वर

लेण्यातीलच एका मोठ्या गुंफेमध्ये मल्लिकार्जुन व सोमेश्वर यांची मंदिरे अर्थात शिवलिंग आहेत. शैव अथवा लिंगायत परंपरेतून ती साकार झाली असावीत. गुंफेच्या आत मध्ये सती शिळा, नागशिळा, ध्यानमग्न साधूंच्या मुर्त्या, कार्तिकेयचे मूर्ती, नंदी, सातीआसराच्या शिळा, वाकड्या तोंडाचा नंदी आढळतात. एका अरुंद गुंफेत वाकून गेल्यानंतर मध्ययुगीन कालखंडातील शस्त्रास्त्रे, मुर्त्या, तांब्या- पितळेची भांडी, नागाच्या तांब्याच्या फण्या, मोठे गोलाकार खलबत्ते, उखळ व आढळून येतात. मंदिराच्या समोरच सुरुवातीला एक मज्जिद असून त्याच्याजवळच चुन्याच्या घाना असणारे गोलाकार रिंगण व मोठे दगडी जाते आहे. मंदिराच्या बाहेरील बाजूस भिंतीत लावलेला एक शिलालेख आढळतो. मल्लिकार्जुन देवस्थानाचे गुरव श्री. शिवाजी मारुती गुरव यांनी मल्लिकार्जुन देवस्थानाची माहिती दिली.

हजरत पीर चांद बुखरी व बावरदीन बाबा

किल्ल्याच्या सर्वात उंचावरती असणाऱ्या पठारावर एका प्रशासकीय इमारतींचे अवशेष, किल्लेदाराचा वाडा व इतर इमारतींचे भग्न अवशेष आढळतात. हजरत पीर चांद बुखरी व बावरदीन बाबा या सुफी संत व त्यांच्या हिंदू व मुस्लिम शिष्यांच्या समाध्या चांगल्या स्थितीत आढळतात. त्याचा जिर्णोद्धार करण्यात आला आहे. या दर्ग्याचे सेवक श्री.नवनाथ पांडुरंग जाधव मुळगाव मालेवाडी यांची मुलाखत घेतली. वयाच्या अकराव्या वर्षापासून ते येथे सेवेसाठी

समुद्रसपाटीपासून 2689 फूट उंचावर असणारा हा डोंगर म्हणजे मराठा कालखंडातील एक महत्त्वाचा गिरीदुर्ग होय. सन 1718 सालापर्यंत हा किल्ला करवीरच्या छत्रपती संभाजी राजांच्याकडे होता असा उल्लेख आढळतो.सन 1731साली सातारचे पुण्यश्लोक छत्रपती शाहू महाराज व कोल्हापूरचे छत्रपती संभाजी महाराज यांच्यामध्ये कराड नजीक जखिणवाडी येथे झालेल्या वारणेच्या तहानुसार हा किल्ला सातारच्या छत्रपतींना मिळाला.

कार्तिकेयचे तोंड पाहून अंधश्रद्धा मोडली

किल्ल्यावरील मुख्य गुंफेतील मल्लिकार्जुन देवतेच्या बाजूस असणाऱ्या एका गुहेत कार्तिकेची मूर्ती आहे. अभ्यास सहलीस आलेल्या विद्यार्थिनींना कार्तिकेय गुहेत का? असा प्रश्न विचारला तेव्हा त्याची कथा पुढील प्रमाणे सांगण्यात आली. कैलास पर्वतावर प्रथम पूजनाचा मान कोणाला यावरून गणेश आणि कार्तिकेय यांच्यात स्पर्धा लागली तेव्हा शंकर पार्वती व इतर देवतांनी असे ठरवले की, जो कोणी जगाला प्रदक्षिणा घालून प्रथम येईल त्याला प्रथम पुजनाचा मान मिळेल. कार्तिकीयने आपले वाहन मयुरा वरती बसून जगप्रदक्षिणा पूर्ण केली आणि तो परत आला, तेव्हा त्याने पाहिले की. पूजनीय देवता म्हणून गणेशाची प्रशंसा सुरु होती. सर्वांनी त्यांना प्रथम पूज्य देव मानले होते. गणेशाने माता पित्यालाच प्रदक्षिणा घालून हा मान मिळविला होता. माता पार्वतीवर भयंकर संतापलेल्या कार्तिकेयने स्वतःला गुहेत कोंडून घेतले आणि कोणालाही दर्शन न देण्याची शपथ घेतली. त्यांने शाप दिला की, त्याचे दर्शन घेणारी स्त्री विधवा होईल आणि पुरुष सात जन्म नरकात जाईल. त्याने उषाब दिला की कार्तिक पौर्णिमेला जे कोणी स्त्री-पुरुष दर्शन घेतील त्यांचे कल्याण होईल.

कथा ऐकून पूर्ण झाल्यानंतर "काय होते पाहू! आम्ही अंधश्रद्धा मोडणार! पुराणातल्या कथा पुराणात." असे सांगून विद्यार्थिनींनी गुहेच्या समोरील पडदा व दरवाजा उघडून कार्तिक स्वामीचे दर्शन घेतले.

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालयाच्या इतिहास विभागातील १८ विद्यार्थ्यांनी, प्रा. डॉ. राम घुले यांनी किल्ल्याचा इतिहास, लोकसंस्कृती व पौराणिक कथांची माहिती दिली. प्रा.सुप्रिया कांबळे यांनी पर्यावरणाविषयी माहिती दिली. याप्रसंगी 'सह्याद्री नेचर क्लब' अंतर्गत किल्ल्यावरील प्लास्टिकच्या बॉटल व प्लास्टिकचा कचरा गोळा करण्यात आला. पक्षांना बांधण्यात आलेल्या पाण्याच्या अनेक वाडग्यामध्ये पाणी भरण्यात आले. नव्याने वृक्षारोपण केलेल्या झाडांना पाणी घालण्यात आले. येडेनिपाणी गावचे तरुण पर्यावरणवादी व इतिहास प्रेमी किल्ल्याचे जतन व संवर्धन करीत आहेत.

आउट पुट :-

१.विद्यार्थिनींनी विलासगडचा मध्ययुगीन इतिहास जाणून घेतला .

वयाच्या 80 व्या वर्षापर्यंत कार्यरत आहेत. सुफी संतांच्या या दर्ग्यास चादर चढविण्याचा, मलिदा देण्याचा पहिला मान मल्लिकार्जुन देवस्थानचाच आहे हे विशेष होय. बाबा बावरदिन यांची एक बैठक-गादी येथे असून त्यांची मुख्य तुरबत विशाळगडावरती आहे असे सांगण्यात येते. गंगा जमुनी तहजीब येथे ओतपोत भरून दिसते. श्री. जाधव यांनी हजरत पीर चांद बुखारी बाबा व बावरदिन बाबा यांच्या विषयी व किल्ल्यावरील इतर मंदिरांच्या भग्न अवशेषांविषयी माहिती दिली.

किल्ल्यावरील भग्नावशेष

किल्ल्यावरील शेडवजा असणाऱ्या विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिरात हनुमान, विठ्ठल रुक्मिणी, देवीची मूर्ती, नंदी व कृष्णाच्या मुर्त्या आढळून आल्या. प्राचीन व मध्ययुगीन काळात येथे तंत्र संप्रदाय विकसित असावा असे येथे आढळणाऱ्या त्रिकोणी आकाराच्यआ दगडावरून स्पष्ट होते. तसेच दर्ग्या शेजारीच करुगळीवली मासाबी देवीची मूर्ती एका देवळीत डोळे विस्फरून दड्डी मारून बसली आहे. तिच्या मूळ स्वरूपाविषयी संशोधन होणे गरजेचे आहे. येथे तांत्रिक मांत्रिकता केली जात असावी असे येथे झाडावर लटकवलेल्या विविध लोखंडी व लाकडी साखळदंड व उपकरणावरून लक्षात येते.

साधारणतः अठराव्या शतकातील दगड मातीने बांधलेले व भग्न झालेले एक मंदिर येथे आढळून येते. त्या मंदिराच्या समोर असणाऱ्या चौथऱ्यावर आत मध्ये उतरणारी पायऱ्यांची वाट असून ती दहा फूट खोल तळघरांमध्ये नेते. हि वास्तु दर्ग्याच्या नंतरची असावी. त्याच्या बाजूलाच बळी देण्यासाठी छोटे वन असून त्याच्या पूर्वेस एक तलाव आढळतो. बौद्ध, हिंदू, मुस्लिम धर्मियांचे श्रद्धास्थान व उत्कृष्ट पर्यटन स्थळ असून येथे महाशिवरात्री व श्रावणामध्ये येथे यात्रा भरते. जुलै ते फेब्रुवारी पर्यटनासाठी येथे चांगला काळ आहे.

किल्ल्यावरील अखंड झरा (पाण्याची टाकी)

किल्ल्याच्या पूर्वेकडील डोंगर उतारावर एका गर्द विशाल चिंचेच्या झाडाखाली एक थंड पाण्याची टाकी असून त्यास मालेवाडी व येडनिपाणीकर उगवती गंगा असे म्हणतात. दहा फूट खोल व डोंगराच्या आत तीस फूट रुंद असणाऱ्या या पाण्याच्या टाकीला नैसर्गिक उमाळा असून 1972 सालच्या दुष्काळात परिसरातील नदी, नाले, ओढे व विहिरी आटले असताना किल्ल्याच्या आसपासचे लोक घागरी भरून नेत असत. इथले पाणी कधी आटत नाही असे इथले लोक सांगतात.

किल्ल्याची ऐतिहासिकता

२.प्रत्यक्ष ऐतिहासिक किल्ल्याला भेट दिल्यामुळे ऐतिहासिक जाणीवा समृद्ध झाल्या .
३.किल्ल्यावरील बौद्ध व हिंदू धार्मिक स्थळांचा अभ्यास झाला .
४ बौद्ध .लेणी व हिंदू मल्लिकार्जुन मंदिर पाहिल्यामुळे बौद्ध शैव परंपरा समजल्या.
५हजरत पीर चांद बुखारी बाबांच्या दर्ग्यास भेट दिल्यामुळे मध्यम योगिन काळातील .
.सुफी परंपरा समजल्या
६किल्ल्यावरील अनेक ऐतिहासिक वास्तूंचे भग्न अवशेष पाहिल्यामुळे तत्कालीन .
कालखंडातील स्थापत्य शैली समजून आली.
७ते विद्यार्थिनी पाहून .कार्तिकेय या देवतेचे तोंड मुलींनी पाहू नये असे म्हटले जाते .
.अंधश्रद्धा मोडली
८.किल्ल्यावरील प्लास्टिक व घनकचरा उचलून स्वच्छता करण्यात आली .
९किल्ल्यावरील वृक्ष ., वनस्पती व पशुपक्ष्यांची माहिती विद्यार्थ्यांना दिल्यामुळे
जैवविविधता समजून आली.

समन्वयक
डॉ. राम घुले

प्राचार्य
डॉ. अंकुश बेलवटकर

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

M.V.P. Kanya Mahavidyalaya Estd.1989 Islampur Dist. Sangli

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur 415409, Dist. Sangli.

प्राचार्य,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्टस् & कॉमर्स)
इस्लामपूर. जि सांगली.४१५४०९

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

इतिहास विभाग आयोजीत

हेरिटेज वॉक ऑन विलासगड फोर्ट

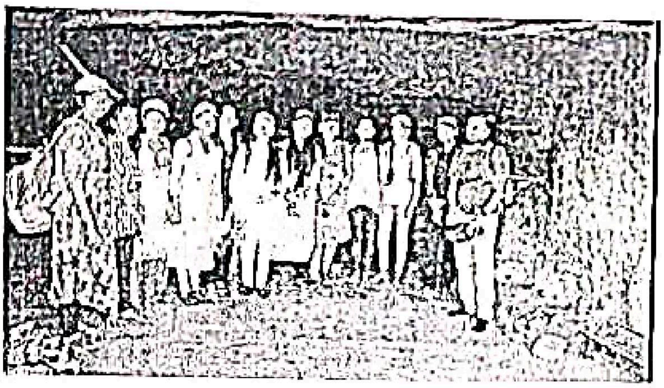

प्राचीन बौध्द गुंफा

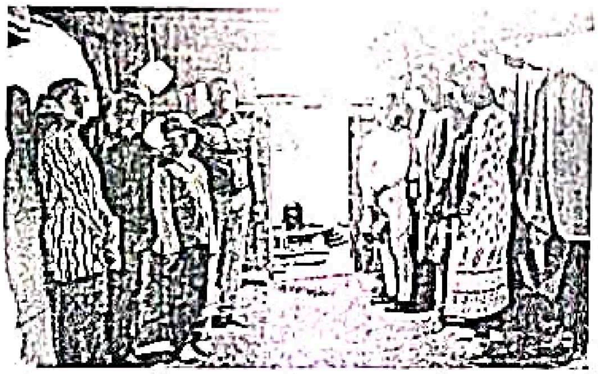

मल्लिकार्जुन मंदिर

विलासगड किल्ला सर करताना

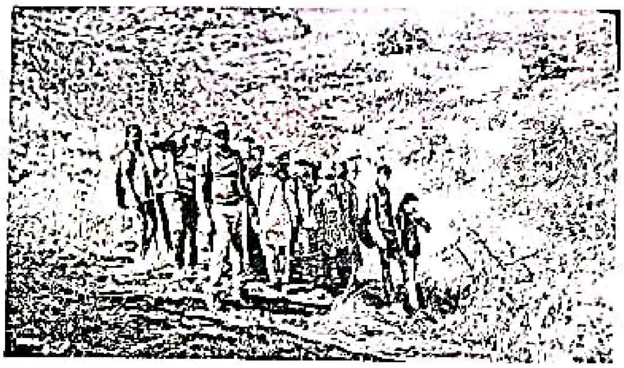

विलासगड किल्ला सर करताना

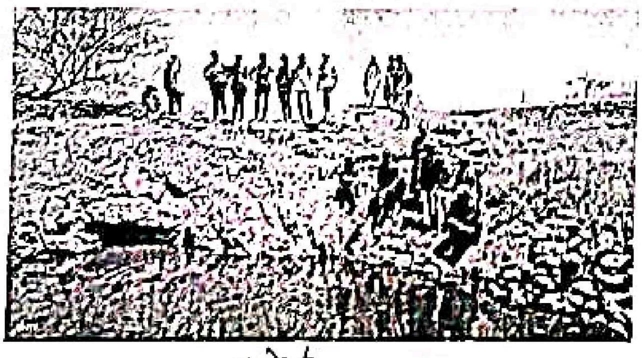

विलासगडावरील तलाव

विलासगडाची स्वच्छता

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
[illegible]

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
[illegible] (Arts & Commerce)
[illegible] 415409. Dist. Sangli

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR
TAL.- WALWA DIST.- SANGLI

DEPARTMENT OF ENGLISH

CERTIFICATE

This is to certify that,

Miss. Zohot Savita Panduang

of **BA-III**, Course No. XII to XVI

has satisfactorily carried out the required Project work in

English

during the year 2022 - 2023

PROJECT GUIDES

-
- [signature]
- [signature]
- [signature]

[signature] [signature]

M.V.P. Kanya Mahavidyalaya Estd.1989 Islampur Dist. Sangli

[signature]

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur

[signature]

PRINCIPAL.
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist. Sangli

Principal

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR Tal-walwa Dist- Sangli

DEPARTMENT OF MARATHI

CERTIFICATE

This is to Certify that Miss. patil. Jyoti Shahaji

BA-III, Course No. XII To XVI

has satisfactorily carried out the required Project Work in Marathi (special) during the year 2022-23

Project Guide
Pro.Dr.Sheela Ratnakar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist. Sangli

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR TAL- WALWA DIST- SANGLI

DEPARTMENT OF HISTORY

CERTIFICATE

This is to Certify that

Miss. Madane Dhanashri krushna

Of BA-III, Course No. XII To XVI

has satisfactorily carried out the required Project work in Oral History, Samudragupta Maurya, Mugnal Architecture, Ashtapradhan Mandal during the Maratha period during in the year 2022 - 2023

PROJECT GUIDE

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409. Dist. Sangli

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR Tal-walwa Dist- Sangli

DEPARTMENT OF Sociology

CERTIFICATE

This is to Certify that

Miss. Pol Arati krushna _______________

of **BA-III,** Course No. XII To XVI

has satisfactorily carried out the required Project Work in Sociology (special) during the year 2022-2023

Project Guide

Principal,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय (आर्टस् & कॉमर्स) इस्लामपूर जि सांगली ४१५४०९

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist. Sangli

प्रमाणपत्र

प्रमाणित किया जाता है कि हमारे महाविद्यालय की छात्रा **कु. अनुपमा अनिल थोरात** ने शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर की एम. ए. (हिंदी) भाग 1 सत्र 2 के लिए **'झोंपडी से राष्ट्रपति भवन तक' का अनुशीलन** इस विषय पर अपना शोध प्रकल्प प्रस्तुत किया है। यह प्रकल्प मेरे निर्देशन में मौलिकता और शोध प्रविधि के अनुसार प्रस्तुत किया है।

तिथि : 4 मई, 2023

स्थान : इस्लामपुर

शोध निर्देशक

(प्रा. निलेश डामसे)

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA.
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist.Sangli.

विभागाध्यक्ष

प्राचार्य

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA.
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका, एज्युकेशन सोसायटी

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता. वाळवा, जि. सांगली

पदव्युत्तर इंटरनशीप

अभ्यासक्रमाचे नांव :- एम.ए. मराठी

शाळेचे नांव :- जिल्हा परिषद शाळा येडेनिपाणी

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देणेत येते की,

श्री./कु./ रुपाली जनार्दन पाटील यांनी दिनांक ०१/०३/२०२३ ते दिनांक ३१/०५/२०२३ या कालावधीमध्ये आमच्या शाळेमध्ये ऑन दी जॉब ट्रेनिंग समाधानकारकरित्या पूर्ण केले आहे.

शाळा मुख्याध्यापक सही

समन्वयक सही

प्राचार्य

शाळेचे नांव. – जिल्हा परिषद शाळा येडेनिपाणी

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL.
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409. Dist. Sangli

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR.

DEPARTMENT OF HOME SCIENCE

CERTIFICATE

Exam No. : ________________ Date : 5/12/2022
17/05/2023

This is to Certify that

Miss Sukanya Rajaram Patil

of B.A 1st Class, Roll No. ________

has satisfactorily carried out the required practical work Course-1 & Course-2

in Home Science as prescribed by the Shivaji University,

Kolhapur, for Home Science during

the year 2022 -2023

Checked by 5/12/2022

17.05.2023

TEACHER-IN-CHARGE

HEAD OF THE DEPT. OF HOME SCIENCE Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur. (Sangli)

HEAD OF DEPARTMENT

	प्रयोगाचे नाव	दिनांक	पान क्र	सही
①	प्रयोगशाळेतील नियम	29/8/22	1	
②	प्रमाणित वजन मापे	29/8/22	2	
③	फ्रुट सॅलड	5/9/22	3	
④	भाजणे पद्धत - कच्चा चिवडा	5/9/22	4	
⑤	प्रथिनयुक्त पदार्थ - दहीवडे	29/10/22	5	
⑥	जीवनसत्व 'अ' युक्त किंवा बीटा-कॅरोटीनयुक्त पदार्थ - गाजर हलवा.	29/10/22	6 7	
⑦	कॅल्शिअमयुक्त पदार्थ - चिक्कू शेक	19/11/22	7	
⑧	थायमिनयुक्त पदार्थ-सोया पालक पुरी	19/11/22	8	

Butterfly
29|10|21

प्रयोग - 1

प्रयोगशाळेतील नियम

A] शिस्त विषयक नियम :-

1] प्रत्येक प्रयोगासाठी उपस्थित राहणे आवश्यक.
2] विद्यार्थीनींनी वेळेपूर्वी 10 मिनिटे अगोदर उपस्थित राहायला हवे.
3] प्रयोग करताना केसे मोकळे सोडू नये.
4] प्रयोग करताना ॲपरनचा वापर करावा.
5] प्रात्याक्षिक करण्यापूर्वी कृती वाचावी.
6] प्रयोगाची सुरुवात व प्रयोग यामध्ये अनुक्रम असावा. त्यामुळे वेळेचीच व श्रमाची बचत होते. आणि प्रयोग फलदायी होते.
7] प्रात्यक्षिक करताना कामाशिवाय बोलू नये.
8] प्रयोगशाळेत पादत्राणे वापरू नये.
9] नखे कापलेली स्वच्छ असावीत.
10] प्रयोग करत असताना हात केसांना, नखांना, चेहऱ्याला लावू नये.

B] साहित्य विषयक नियम :-

1] प्रयोग करण्यापूर्वी साहित्य (पदार्थ) मोजून घ्यावे.
2] पदार्थ तयार करताना चमचे, पळ्या, चाकू, ओट्यावर खाली ठेवू नये त्यासाठी प्लेटचा वापर करावा.
3] पदार्थांच्या प्रकाशनुसार प्लेट, चमचे बाऊल इ. चा वापर करावा.

29/10/21

4] कमीत कमी भांड्याचा वापर करावा.
5] प्रयोगशाळेतील साधनसामुग्री अगदी काळजीपूर्वक वापरावी.

c] स्वच्छते विषय नियम:-

1] प्रयोग करण्यापूर्वी हात स्वच्छ धुवावेत.
2] भांडी व हात पुसण्यासाठी वेगवेगळ्या नॅपकिंगचा वापर करावा.
3] प्रात्यक्षिकनंतर गॅसची शेगडी, ओव्हन, भांडी स्वच्छ करून ठेवावी.
4] प्रत्येक भांडी व इतर साहित्य प्रयोगापूर्वी, स्वच्छ धुवून घ्यावी.
5] कामाची जागा स्वच्छ व नीटनेटकी असावी.

प्रयोग - 2

प्रमाणिक वजन व मापे.

प्रमाणिक वजन मापाकरिता चमचे, ग्लास, वजनकाटा यांच्या उपयोग केला जातो.

द्रवपदार्थ मोजण्याकरिता मिली लीटरचा द्रव अंश तसेच इतर पदार्थाकरिता 1 मिलीग्रॅम इ. परिणामांचा उपयोग केला जातो.

No	संक्षिप्त नावे	वजन
①	Tea spoon - 1	5g m/ml
②	1/2 Tea Spoon - 1	25g m/ml
③	Table - spoon - +	20g m/ml
④	Table - spoon - 1	20g m/ml
⑤	Cup - +	75g m/ml

29/10/21

कोरडे अन्नपदार्थ :-

1 kgm = 100 gm
1 gm = 100 mg
1 pound = 0.45 mg

द्रव अन्नपदार्थ :-

1 लीटर = 1000 मिलीलीटर
1 फॉटर्स = 0.940 मिलीलीटर
1 द्रव्यअंग = 0.35 मिलीलीटर

બનાના
केला
Banana
केळी

સફરજન
सफरचंद
Apple
सेब

દાડમ
डाळिंब
Pomegranate
अनार

प्रयोग - 3

फ्रुट सॅलेड

* साहित्य :-

मोसंबी = 250 gm
पपई = 250 gm
अननस = 25 gm
दूध = 75 ml
सफरचंद = 10 gm
केळी = 10 gm
चिक्कू = 10 gm
साखर = 35 gm
बेदाणे = 50 gm
काजू = 50 gm
कस्टर्ड पावडर = 50 gm
व्हॅनिला इसेन्स = 1 ड्रॉप
डाळिंब = 10 gm

* कृती :-

1) सर्व फळे स्वच्छ करून साली काढून बारीक फोडी करा.
2) 10 ml दूधात कस्टर्ड पावडर घालून पेस्ट करा.
3) राहिलेल्या दूधाला उकळी आणा. त्यामध्ये बारीक पेस्ट घालून चांगले शिजवून द्या. त्यामध्ये साखर टाका.
4) वरील मिश्रण थंड झाल्यावर त्यामध्ये फळांचे काप, काजू-बदामांचे काप घालून एकसारखे करावे. स्वादासाठी इन्सेन्स घालावा व फ्रिजमध्ये थंड होण्यासाठी ठेवावे.

प्रयोग - 4 5|11|21

भाजणे पद्धत
* कच्चा चिवडा *

• साहित्य :-
① पातळ पोहे = 50 gm
② सुके खोबरे = 10 gm
③ शेंगदाणे = 20 gm
④ तेल = 10 gm
⑤ कोथिंबीर = 10 gm
⑥ कांदा = 10 gm
⑦ फुटाण्याची डाळ = 5 gm
⑧ हिरवी मिरची = 1 ते 2 नग
⑨ साखर - मीठ = चवीप्रमाणे

• कृती :-
① पातळ पोहे स्वच्छ करून द्या.
② पातळ पोहे, शेंगदाणे, सुक्या खोबऱ्याचे काप, हे सर्व एक-एक करून चांगले भाजून द्या.
③ भाजलेले पोहे, शेंगदाणे, खोबरे, फुटाणाडाळ, बारीक साखर, मीठ एकत्र करा.
④ कोथिंबीर व कांदा बारिक चिरून द्या.
⑤ तेल गरम करून मिरचीचे तुकडे घालून फोडणी द्या व मिश्रण घालून गरम करा. सर्व्ह करताना कोथिंबीर कांदा घालावे.

No	Name of food stuff	Weight (gm/ml)	Energy (kcal)	Protein (gm)
①	उडीद डाळ	50	173.5	12
②	मुगडाळ	50	174	12.25
③	दही	50	30.0	5.5
④	कोथिंबीर	10	4.4	0.33
⑤	तेल	20	180	
		Total = 180	561.9 kcal	27.13 gm

RDA –
Protein = 50 gm

1/3 RDA = 1633

प्रयोग - 5

प्रथिनयुक्त पदार्थ

* दहिवडे *

- साहित्य :-

उडीदडाळ = 50 gm
मूगडाळ = 50 gm
तेल = 20 gm
दही = 50 gm
हिरवी मिरची = 2 नग
आले = अर्धा इंच
चवीनुसार मीठ - साखर
मिरची पूड = पाव टे. स्पून
कोथिंबीर = 10 gm

- कृती :-

① प्रथम डाळी स्वच्छ निवडून घ्या.
② वेगवेगळ्या डाळी 5 ते 6 तास पाण्यात भिजत घालाा.
③ भिजलेल्या डाळी मिक्सरमधून बारीक करून एकत्र करा. मीठ घालून चांगले फेटा.
④ लगेच गरम तेलात सोनेरी रंगावर तळून घ्या.
⑤ तळताना पाण्याचा हात हवा. म्हणजे पीठ हाताला चिकटणार नाही.
⑥ तळलेले वडे कोमट पाण्यात टाकून दोन पंजामध्ये पिळून घ्या. दह्यामध्ये पाणी घालून घुसळून घ्या.
⑦ त्यामध्ये आले, हिरवी मिरची, पेस्ट व चवीनुसार मीठ साखर घालून मिक्स करा. सर्व्ह करताना डीशमध्ये प्रथम वडे त्यानंतर वरून दही, मिरची पूड, बारीक चिरलेली कोथिंबीर

गाजर हलव्यातील पोषक द्रव्ये

No	Name of food stuff	Weight gm/ml	Energy (kcal)	Bitacarotene (ng) ug
①	गाजर	100gm	48 kcal	1890
②	साखर	150 gm	199 kcal	—
③	दूध	50	333 kcal	26.5
④	खवा	20gm	29.8 kcal	82
⑤	काजू	20gm	59.6 kcal	6
⑥	तूप	10gm	90 kcal	95.49
		Total = 250	512.7 kcal	2,048.349

RDA

Vit a = 2400 ug

1/3 RDA = 800 ug

6
29|11|21

प्रयोग - 6

* जीवनसत्व 'अ' युक्त किंवा बिटा कॅरोटनयुक्त पदार्थ *

साहित्य :-

गाजर = 100gm
साखर = 50gm
दूध = 50 ml
तूप = 10 gm
खवा = 20 gm
काजू = 10 gm
वेलची = 5 gm
बदाम = 5gm

कृती =

1. गाजर स्वच्छ धुवून घ्या.
2. तूप गरम करून गाजराचा कीस मंद आचेवर भाजा.
3. त्यामध्ये खवा एकसारखा करून दूध व खवा घाला.
4. नंतर साखर घालून वाफ द्या.
5. त्यामध्ये वेलची पूड, काजू, बदाम घाला.

चिक्कू शेकमधील पोषक द्रव्य

No	Name of food stuff	Weight (mg)	Energy (kcal)	Calcium (mg)
	चिक्कू	50 mg (ml)	73.5 Kcal	21 mg
	दूध	200 gm (ml)	134 Kcal	240 mg
	साखर	10 gm	398 Kcal	1.2 mg
		Total 266	247.3 kcal	= 162.2 mg

RDA

Calcium = 400 mg

1/2 RDA = 133.33

प्रयोग - 7

कॅल्शिअमयुक्त पदार्थ

चिक्कू शेक

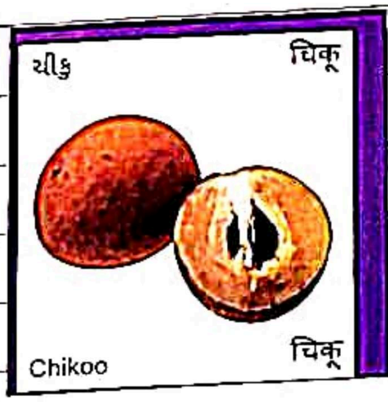

साहित्य :-
चिक्कू = 50gm
दूध = 20 . ml
साखर = 10 gm
बदाम

कृती :-
① दूध उकळून थंड करा.
② चिक्कूच्या साली काढून फोडी करा.
③ चिक्कू - दूध एकत्र मिक्सरमध्ये फेटावे.
④ फ्रिजमध्ये ठेवून चिक्कू शेक थंड करावा. सर्व्ह करताना वरून बदामाचे काप घालावेत.

सोया पालक पुरीतील मूल्ये

No	Name of food stuff	Weight (gm)	Energy (kcal)	Thaimin (mg)
1	कणिक	40	136.4	0.196
2	बेसन	10	37.2	0.048
3	सोयाबीन पीठ	10	43.2	0.073
4	पालक	25	6.5	0.0075
5	तीळ	10	56.3	0.101
6	तेल	20	180	–
		Total 115	439.6 kcal	0.493 mg

RDA

Thaimin = 1.1 mg

1/3 RDA = 0.36

प्रयोग - ४

थायमिनयुक्त पदार्थ

सोया पालकपुरी

साहित्य
कणिक = 40gm
बेसन पीठ = 10gm
सोयाबीन पीठ = 10gm
पालक = 25gm
तीळ = 10gm
हिरवी मिरची = 1 नग
आले - पाव इंच
कोथिंबीर = 5gm
स्वादानुसार मीठ, हळद, लसूण चार
तेल = 20gm

कृती :-
वरील पीठ न चाळता एकत्र मिसळून घ्या.
त्यामध्ये हळद, मीठ, आले, लसूण पेस्ट, बारीक चिरलेली पालक, व त्यानंतर कत्याची बारीक पेस्ट, कोथिंबीर आणि थोडं बेसन घालून व घट्ट भिजवा.
त्यामध्ये तीळ घालून पुऱ्या करा व तेलामध्ये तळून घ्या.
दह्याबरोबर सर्व्ह करा.

Rajdhani
DATE / /

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	प्रयोगाचे नाव	दिनांक	सही
1	कौटुंबिक साधनसंपत्ती	9/2/23	[signature]
2	कामाच्या वेळेचे नियोजन	17/3/23	[signature]
3	निर्णय प्रक्रिया	29/3/23	[signature]
4	Swoc A	14/4/23	[signature]

• कौटुंबिक साधनसंपत्ती •

प्रस्तावना :-

कौटुंबिक ध्येय / गरजा पूर्ण करण्यासाठी अनेक साधनांची किंवा गोष्टींची आवश्यकता असते. या साधनांचा उपयोग करून आपली ध्येय पूर्ण करत असतो. यालाच साधनसंपत्ती असे म्हणतात. परंतु ही साधनसंपत्ती मर्यादित स्वरुपात असते. त्यामुळे त्याचे व्यवस्थापन योग्य रीतीने करणे आवश्यक आहे. घरातील लोकांचे स्वास्थ्य चांगले राहण्याकरिता व घर आनंदी राहण्याकरिता कमीत कमी साधनांचा उपयोग करून जास्तीत-जास्त गरजा पूर्ण होतील असे गृहव्यवस्थापन करता आले पाहिजे. म्हणूनच गृहव्यवस्थापनामध्ये कौटुंबिक साधनसंपत्तीला महत्त्वाचे स्थान आहे.

कौटुंबिक साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण

- दृश्य - अदृश्य साधने
- कौटुंबिक भावनार्थिक साधने
- परिस्थितीजन्य साधने

मानवीय

1. वेळ
2. ज्ञान
3. आवड
4. शक्ति
5. योग्यता
6. कुशलता
7. मनोवृत्ती

अमानवीय

1. पैसा
2. भौतिक वस्तु
   - i] स्थावर वस्तु : जमीन, घर, वाहने, घरातील सर्व साधने
   - ii] सामुदायिक सेवा : बससेवा, मंदिरे, रेल्वेसेवा, विमानतळ, पोस्ट, बँक, बाग-बगीचा, मनोरंजनाची साधने.

प्रेम, माया, भावना.

व्याख्या :-

डॉ.

'कौटुंबिक ध्येय साध्य करण्यासाठी किंवा गरजा पूर्ण करण्यासाठी उपयुक्त व उपयोगी असणारी साधने म्हणजे 'कौटुंबिक साधनसंपत्ती' होय.

कौटुंबिक साधनसंपत्तीची यादी	
घर	मोबाईल
टी.व्ही	पतंग
फ्रिज	गिरणा
सोफासेट	बल
सायकल	फॅन
मोटार सायकल	धान्य
कुकर	वॉशिंग मशिन
मिक्सर	कुलर
टेबल	बॅटरी
खुर्ची	दागिने
टिपॉय	इस्त्री
डायनिंग टेबल	बॅग
कपाट	स्कुटर
कपडे	शिलाई मशिन
भांडी	पाणी फिल्टर
शेती	शोच्या वस्तु
कॉम्प्युटर	कॉर्नर टेबल

कौटुंबिक साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण

मानवीय	अमानवीय	
	घर	बॅग
वेळ	टी.व्ही	कॉम्प्युटर
ज्ञान	फ्रीज	कुलर
शक्ति	कुकर	बॅटरी
योग्यता	मिक्सर	दागिने
कुशलता	टेबल	बॅग
मनोवृत्ती	खुर्ची	स्कुटर
	टीपॉय	इस्त्री
	कपाट	धान्य
	पैसे	पलंग
	कपडे	सोफासेट
	रेडिओ	साईकल
	भांडी	मोबाईल
	शेती	शिलाई मशीन
	पलंग	शोपीस
	गिरणी	कॉर्नर टेबल

• कामाच्या वेळेचे नियोजन •

प्रस्तावना :-

वेळ ही मानवीय साधनसंपत्ती असून, दैनंदिन जीवनामध्ये त्याचे अनन्य साधारण महत्त्व आहे. दिवसाचे २४ तास सर्वांना समानच असतात. तरी प्रत्येक व्यक्ती आपल्या वेळेनुसार बदलत असते. गरजेनुसार वेळेचा वापर करत असते.

एकदा वाया गेलेला वेळ परत मिळवता येत नाही. मिनिटे, तास, दिवस, आठवडे, महिना, वर्ष या परिमाणात, युनिटमध्ये मोजता येते. ठरवलेले काम, ध्येय परिणामकारक पूर्ण होण्यासाठी ताणतणाव कमी करण्यासाठी लवकर कमी होण्यासाठी वेळेचे व्यवस्थापन करणे महत्त्वाचे असते.

* व्याख्या :-

भूतकाळातून वर्तमान व वर्तमानातून भविष्यात एका पाठोपाठ एक सतत घडणाऱ्या क्रमातील घटना म्हणजे वेळ होय.

"व्यक्तीची वैयक्तिक उद्दिष्टये व कौटुंबिक उद्दिष्टये योग्य वेळेनुसार पूर्ण करणे हे वेळेच्या व्यवस्थापनाचे उद्दिष्टये आहे. वेळ वाया घालवण्याच्या क्रिया किंवा कामे करू नयेत किंवा ती ओळखता यायला पाहिजेत म्हणूनच वेळेचा योग्य उपयोग करून आपली उद्दिष्टये काढणे किंवा कामे पूर्ण करणे महत्त्वाचे असते.

वेळेचे वर्गीकरण :-

वेळ ही मानवीय संसाधन असले तरी त्याचे मोजमाप करता येते. सेकंद, मिनिट, तास, दिवस, आठवडे, महिने, वर्ष परंतु समजवण्यासाठी फार अवघड आहे.

* घड्याळाच्या वेळेनुसार वेळेचे तीन मुख्य प्रकार पडतात :-

कामाचा वेळ
विश्रांतीचा वेळ
फावला वेळ

• कामाचा वेळ :-

कृति किंवा काम करण्यासाठी लागणारा वेळ म्हणजे कामाचा वेळ होय. या वेळेमध्ये कामाच्या पूर्व-तयारीसाठी लागणारा वेळ प्रत्यक्ष काम करण्यासाठी लागणारा वेळ काम संपल्यानंतर आवरण्यासाठी लागणारा वेळ या तिन्हीचा समावेश होतो. वेळेचे मोजमाप करण्यासाठी कामाचे एकक व कार्यभार या पद्धतीने वापरल्या जातात. कामाचे एकक म्हणजे सर्व-साधारणपणे काम करण्यासाठी लागणारा वेळ म्हणजे एका तासामध्ये किती कामे पूर्ण होतात. म्हणजे कार्यभार होय.

उदा :- स्वयंपाकासाठी लागणारा वेळ, कपडे धुण्यासाठी लागणारा वेळ अभ्यास करण्यासाठी लागणारा वेळ इ.

• विश्रांतीचा काळ/वेळ :

विश्रांतीसाठी लागणारा वेळ, म्हणजे विश्रांतीचा वेळ होय. यामध्ये झोपणे आडवे होणे, आरामशीर, शिस्तीत बसणे कामामध्ये बदल करणे इ. आरोग्य उत्तम राहण्यासाठी विश्रांती घेणे अतिशय महत्त्वाचे असते. जास्त काम केल्यानंतर त्यासाठी लागणाऱ्या एकूण वेळेच्या किमान 57%. वेळ विश्रांतीसाठी दिला पाहिजे. 40 मी. चे भौतिक व मानसिक केल्यानंतर 2 मी. ची विश्रांती घेणे गरजेचे असते.

कामाचा प्रकार व कामाचा कालावधी काम करणाऱ्या ठिकाणाची परिस्थिती, कामाचे लाभ व काम करणाऱ्या शक्तिचे आरोग्य या सर्व गोष्टींवरती विश्रांतीचा कालावधी हा विश्रांती घेण्याची पद्धत अवलंबून असते.

उदा:- जास्त शारीरिक श्रमाची कामे केल्यानंतर विश्रांतीची आणि झोपण्याची गरज असते. मात्र मानसिक किंवा बौद्धिक काम केल्यानंतर झोपण्याची आवश्यकता असते. परंतु कामात बदल करून त्यामध्ये उत्साह निर्माण करून कामाच्या पूर्तीनंतर विश्रांती घ्यावी.

- फावला वेळ :-

जीवनामध्ये फावल्या वेळेला अतिशय महत्वाचे स्थान आहे. सर्वसाधारण पणे फावला वेळ म्हणजे काम नसलेला रिकामा वेळ होय. या वेळेमध्ये शक्ति स्वत:साठी उपयोग करते. हा वेळ खर्च केला असता. मनाला भरपूर प्रमाणात समाधान मिळते.

"थोडक्यात फावला वेळ म्हणजे काम व विश्रांती झाल्या नंतर उरलेल्या रिकाम्या वेळेत आपली आवड, छंद जोपासायला होतो व त्यामुळे मनाला समाधान मिळते अशा वेळेस फावला वेळ म्हणतात."

हा वेळ व्यक्ती फक्त स्वत:साठी उपयोगात आणतो.

उदा:- T.V. पाहणे, पुस्तके वाचणे, संगीत ऐकणे, कोडी सोडविणे इ.

• स्वतःच्या कामाच्या वेळेचे नियोजन •

कामे	वेळ
सकाळी उठणे	4:00
व्यायाम करणे	4 ते 5
अंघोळ करणे	5 ते 5.15
अभ्यास करणे	5.15 ते 6
स्वयंपाक करणे	6 ते 7
कॉलेजसाठी तयार होणे	7 ते 7:15
कॉलेजला जाण्याचा कालावधी	7.15 ते 7.45
कॉलेजमधून घरी येण्याचा कालावधी	11.45 ते 12:30
कॉलेजमधून येवून आवरणे. (कामे/जेवण/कपडे)	12:30 ते 1:30
अभ्यास करणे	1:30 ते 3.30
विश्रांती घेणे	3:30 ते 4
घरातील इतर कामे	4 ते 6
स्वयंपाक करणे	6 ते 7

अभ्यास	7 ते 8·30
जेवणे	8:30 ते 9
काम आवरणे	9 ते 10
वाचन	10 ते 10:30
झोपणे	10·30

कामाचा वेळ = 15 तास

विश्रांतीचा वेळ = 30 मिनिटे

फावला वेळ = 45 मिनिटे

घरातील सदस्यांच्या कामाचे नियोजन

कामे	वेळ
सकाळी लवकर उठणे	5:00
स्वतःचे आवरणे	5 ते 6
घरातील आवरणे	6 ते 7
देवपूजा	7 ते 7:30
चहा - नाष्टा	7:30 ते 8
डबा तयार करणे	8 ते 9
कपडे धुणे	9 ते 10
आपापली कामे करणे	10 ते 2
दुपारचे जेवण	2 ते 3
T.V पाहणे	3 ते 4
विश्रांती घेणे	4 ते 5

चहा-नाश्ता	5 ते 5:30
घरची स्वच्छता	5:30 ते 6
जेवण बनविणे	6 ते 7
T.V पाहणे	7 ते 8
जेवण गरम करणे / जेवणाची तयारी करणे	8 ते 8:30
जेवणे	8:30 ते 9
जेवणानंतरची भांडी धुणे	9 ते 9:30
झोपण्याची तयारी करणे	9:30 ते 10
झोपणे	10

कामाचा वेळ :- 15 तास

विश्रांतीचा वेळ : 2 तास

फावला वेळ = 1 तास

• निर्णय प्रक्रिया •

प्रस्तावना :-

प्रत्येक कुटुंबामध्ये प्रत्येक व्यक्तीला दररोज निर्णय घ्यावे लागतात. हे निर्णय कुटुंबातील व्यक्तिकरिता किंवा स्वत: करता घेता येतो. साधनसंपत्ती मर्यादित असते. व गरजा भरपूर असतात. अशा वेळी या दोन्हीमध्ये समन्वय साधण्यास निर्णय घेतले जातात. निर्णयामुळे उद्दिष्टे गाठण्यासाठी दिशा / दिव्या मिळते. कधी-कधी काही निर्णय घेण्याकरिता निर्णय प्रक्रियेला महत्त्वाचे स्थान आहे. निर्णय प्रक्रियेशिवाय गृहव्यवस्थापन पूर्ण होत नाही त्यासाठी व्यक्तिजवळ योग्य निर्णयक्षमता असणे गरजेचे असते.

निर्णय प्रक्रिया व्याख्या :-

निर्णय घेण्याच्या संकल्पनेलच समस्येचे स्वरूप निश्चित करणे. वेगवेगळ्या 'कार्यवाही शोधून त्यांची आसपासात तुलना करून त्यातून योग्य कार्यवाहीची निवड करणे या गोष्टींचा समावेश होतो.'

निर्णय प्रक्रियेच्या पायऱ्या :-

① समस्येचे स्वरूप स्पष्ट करणे :-

• बर्थ डे सेलिब्रेशन

।। जानेवारी माझ्या भावाच्या वाढदिवसानिमित्त पाहुण्यांना घरी बोलावणे व त्यांना जेवणाचेही निमंत्रण दिले.

पाहुणे आल्यानंतर त्यांना वाढदिवस साजरा करून झाल्यांना जेवायला बसण्यास सांगावे.

• समस्या सोडविण्यासाठी पर्याय शोधणे :-

① श्रीखंड, पुरी (कोशिंबीर) तयार करणे.
② आमटी, भात (कोशिंबीर) तयार करणे.
③ शिरा, भात (जिलेबी, मठ्ठा) तयार करणे.
④ चपाती, पनीरची भाजी (सॅलेड) तयार करणे.
⑤ रोटी, मसूर (सोलकढी) तयार करणे.

• विविध पर्यायांचा तुलनात्मक अभ्यास करणे.
वरील पर्यायापैकी एक पर्याय निवडताना वेळ, पैसा, श्रम जास्त खर्च होणार नाही तसेच पदार्थातील पोषक मुल्यांचे प्रमाण स्वास्थ्यासाठी सोईस्कर साहित्यांची उपलब्धता, सोप्या पद्धतीने तयार होईल अशा पदार्थांची निवड करणे. सर्व वयोगटातील व्यक्तींना चालणारा इ. गोष्टींचा सरासर विचार करून पदार्थांची निवड करणे.

• एका पर्यायाची निवड करणे :-
वरील पदार्थातील गोष्टींचा विचार करावा. एका पदार्थांची निवड करण्यात आली म्हणजे वरील एका पर्यायाची निवड केली.
(पनीरची भाजी (चपाती, सॅलेड) तयार करणे).

• निर्णयाच्या परिणामाचा स्वीकार :-
यादिवशी वेळेत ठरलेल्या पदार्थात बदल न करता तोच पदार्थ व्यवस्थित रित्या करून पाहुण्यांना जेवायला वाढणे. मुबलक व सर्वांना पुरेल अशा पद्धतीने बनविलेल्या पदार्थांचे नियोजन असावे.

S.W.O.C Analysis

SWOC Analysis हे व्यक्तिमत्व विकासासाठी प्रभावी साधन आहे.

SWOC म्हणजे
S : strengths = बलस्थान
W : Weakness = दुर्बलता
O : Opportunity = संधी
C : Challenges = आव्हाने

विश्लेषणामुळे आपली बलस्थाने व दुर्बलस्थाने समजण्यासाठी SWOC याची मदत होते. शिवाय आपल्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी, व्यवसायासाठी, दिशा मिळण्यासाठी SWOC ची मदत होते. आपली परिस्थाने कोणती आहेत हे माहिती असणे व त्याचे विश्लेषण करणे महत्त्वाचे आहे. तसेच आपली दुर्बलस्थाने, दोष जाणून घेणे व त्यानंतर आपला विकास करणे हे देखील महत्त्वाचे आहे. त्यामुळेच आपण उपलब्ध असलेल्या संधी व आव्हाने ओळखू शकतो, त्यासाठी आपण स्वतःचे प्रामाणिक स्वयं मुल्यांकन केले पाहिजे.

SWOC विश्लेषण बलस्थाने व दुर्बलस्थाने हे आंतरिक घटक आणि संधी, आव्हाने या बाह्य घटकांचे मुल्यांकन करते.

Strengths (बलस्थाने)		Weaknesses (दुर्बलस्थाने)	
प्रामाणिकपणा	✓	शंकाखोर	
वक्तशीरपणा	✓	विश्वासाचा अनुभव	
उत्साही	✓	संवेदनशील	✓
प्रेमळ	✓	कु खुप मदत करतो	✓
काळजी	✓	मांडणी कौशल्याचा अभाव	
मोकळे	✓	प्रसिद्धी	
खुली मनोवृत्ती	✓	व्यवस्थापनाचा अभाव	✓
संघटन	✓	आळशीपणा	
व्यवस्थितपणा	✓	एकाग्रता	
स्वच्छंदी	✓	संघर्ष	
आरोग्यदायी	✓	कार्य/काही कौशल्याचा अनुभव	✓
प्रतिसादी	✓		
पर्यायवादी	☐	आत्मविश्वासी	
सहकार्य	✓	गंभीर विचार	✓

संघटन कौशल्य	☑	नैतिक कौशल्याचा अभाव	☑
बलप्रकृती	☐	संवाद कौशल्याचा अभाव	☐
संयम	☑	इतरांकडून प्रतिसाद न मिळणे	☑
कष्टाळू	☑	गंभीरता	☑
आशावादी	☑	वाईट सवयी	☐
सहजता	☐	शिक्षणाचा अभाव	☐
स्नेह	☐	भिती	☑
नम्रता	☑	संसाधनांचा अभाव	☑
कुशलता	☑	आक्रमक कृती	☐
विचार मांडणी	☑	तिरस्कार	☐
कौटुंबिक साहाय्य	☑		
प्रोत्साहित	☑		

संधी	आव्हान
माहिती मिळवण्यासाठी आठवणीने कार्य शाळेस उपस्थित राहणे.	स्पर्धा
अभ्यासपूर्वक कार्यक्रमात सहभागी होणे.	आरोग्याच्या समस्या
कामाचा अनुभव घेणे.	शालेय
गटामध्ये काम करणे .	आर्थिक समस्या
पैसे मिळवणे. नोकरी करणे.	दळणवळणाच्या समस्या
कोर्सेस करणे.	कुटुंबातील सहाय्यतेचा अभाव
टेक्नॉलॉजीचा वापर (मोबाईल, इंटरनेट)	बदलली जीवनशैली
इतरांशी संपर्क	अभ्यास विषयाच्या मार्गदर्शनाचा अभाव .

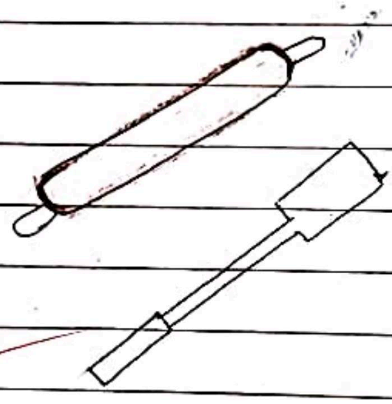

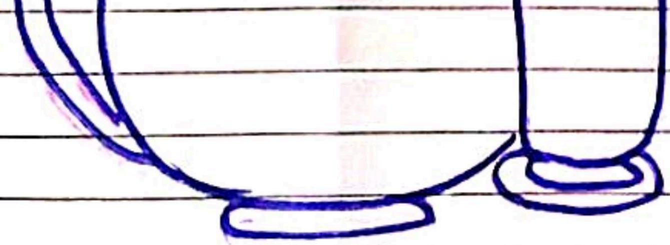

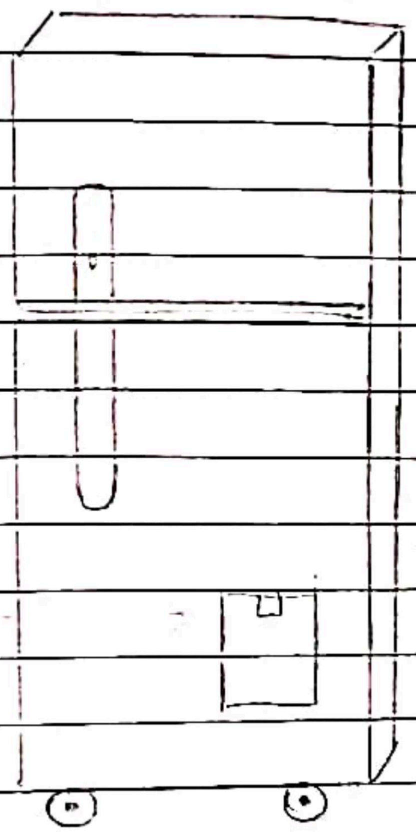

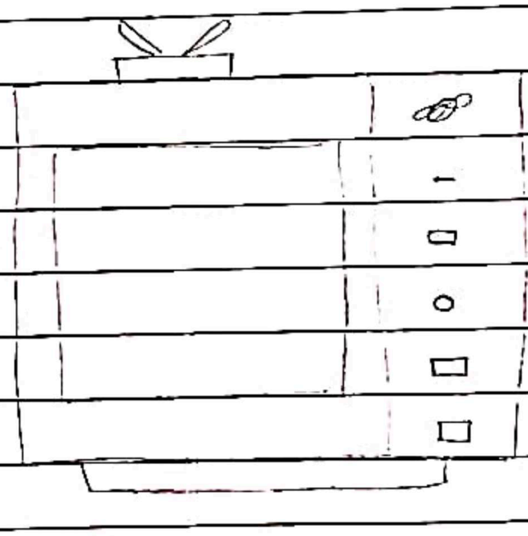

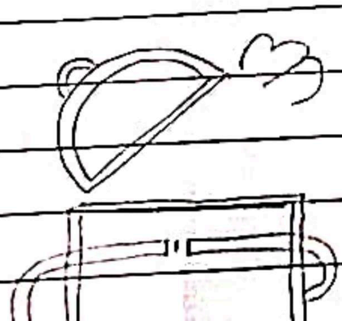

Page No.

Date

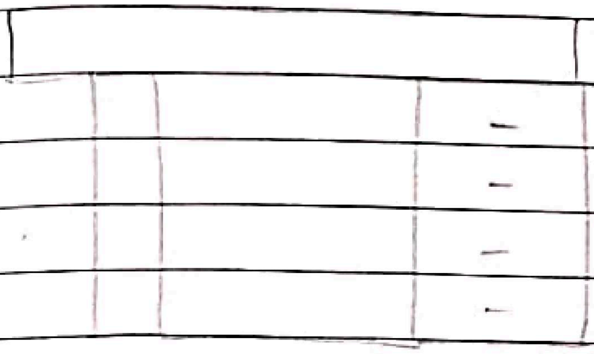

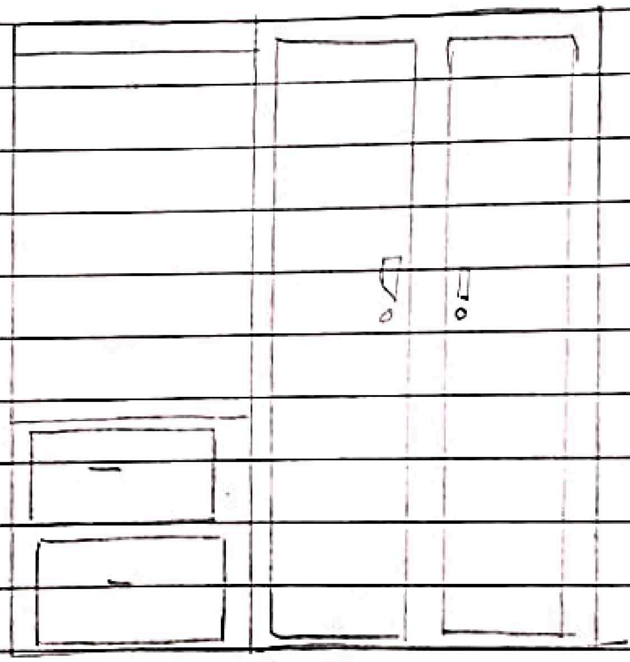

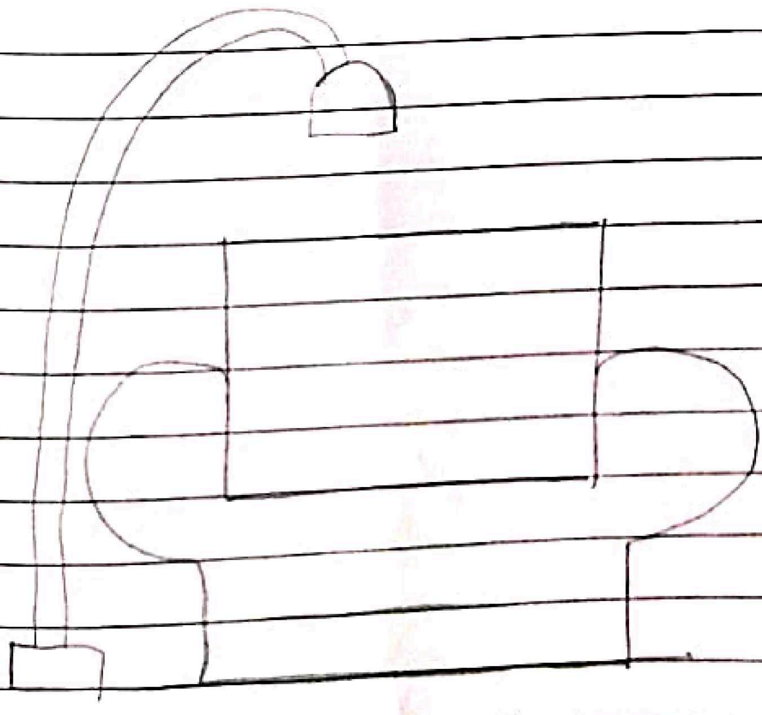

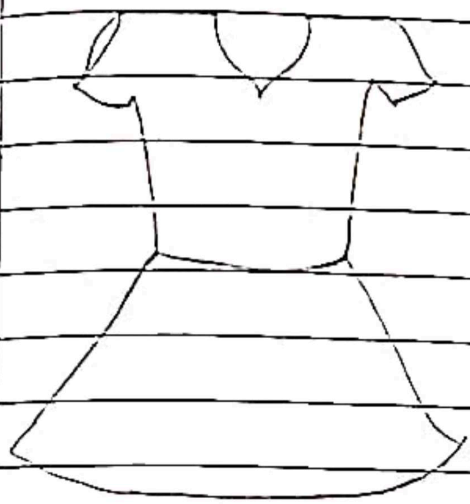

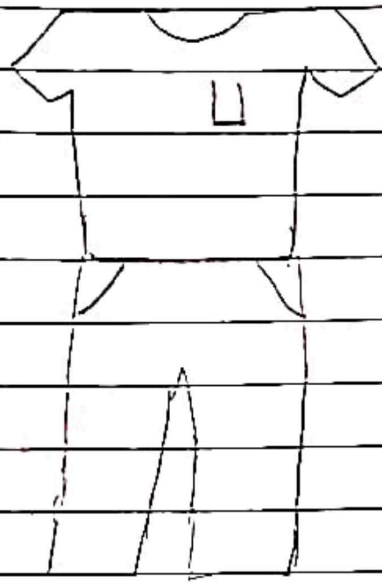

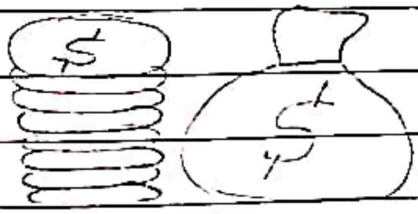

Rajdhani
DATE / /

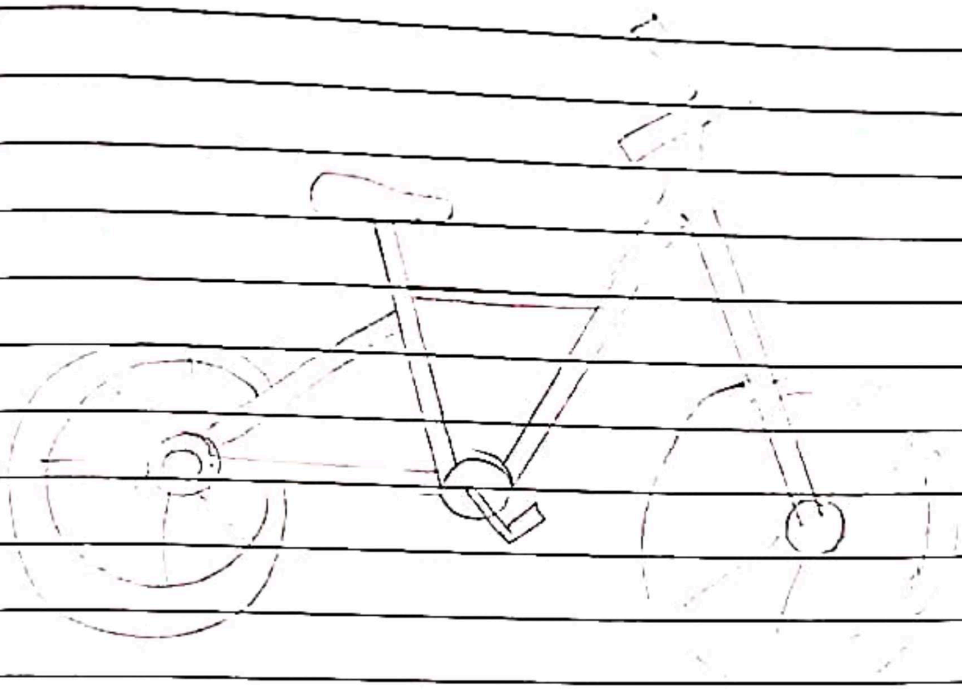

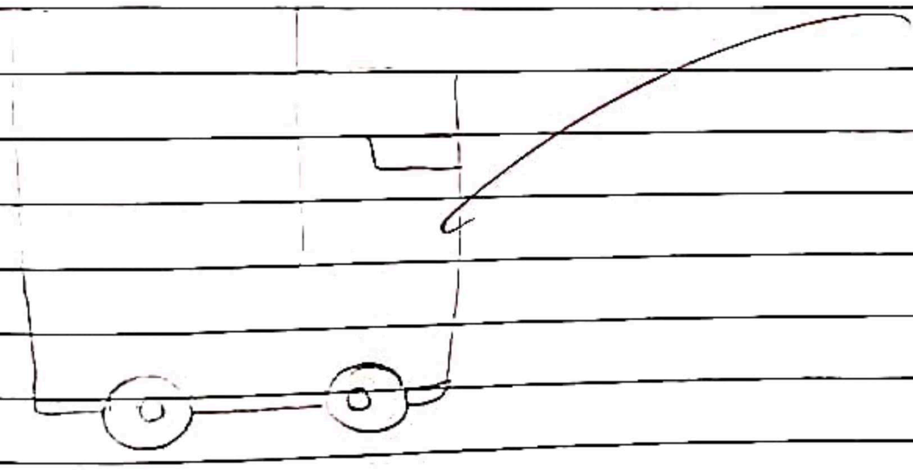

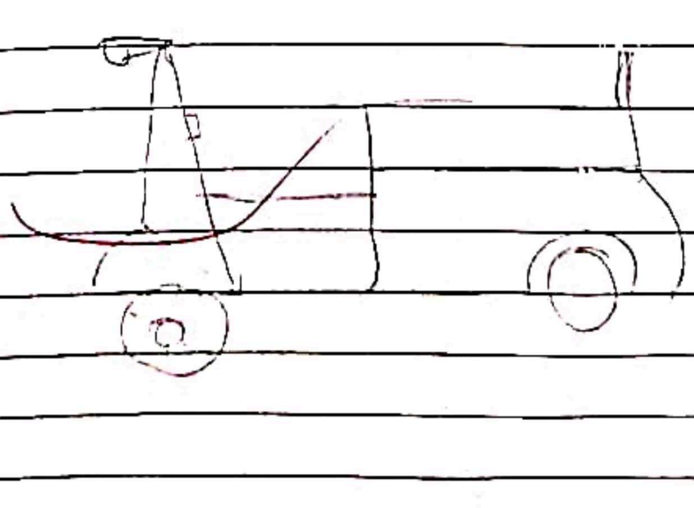

Rajdhani
DATE / /

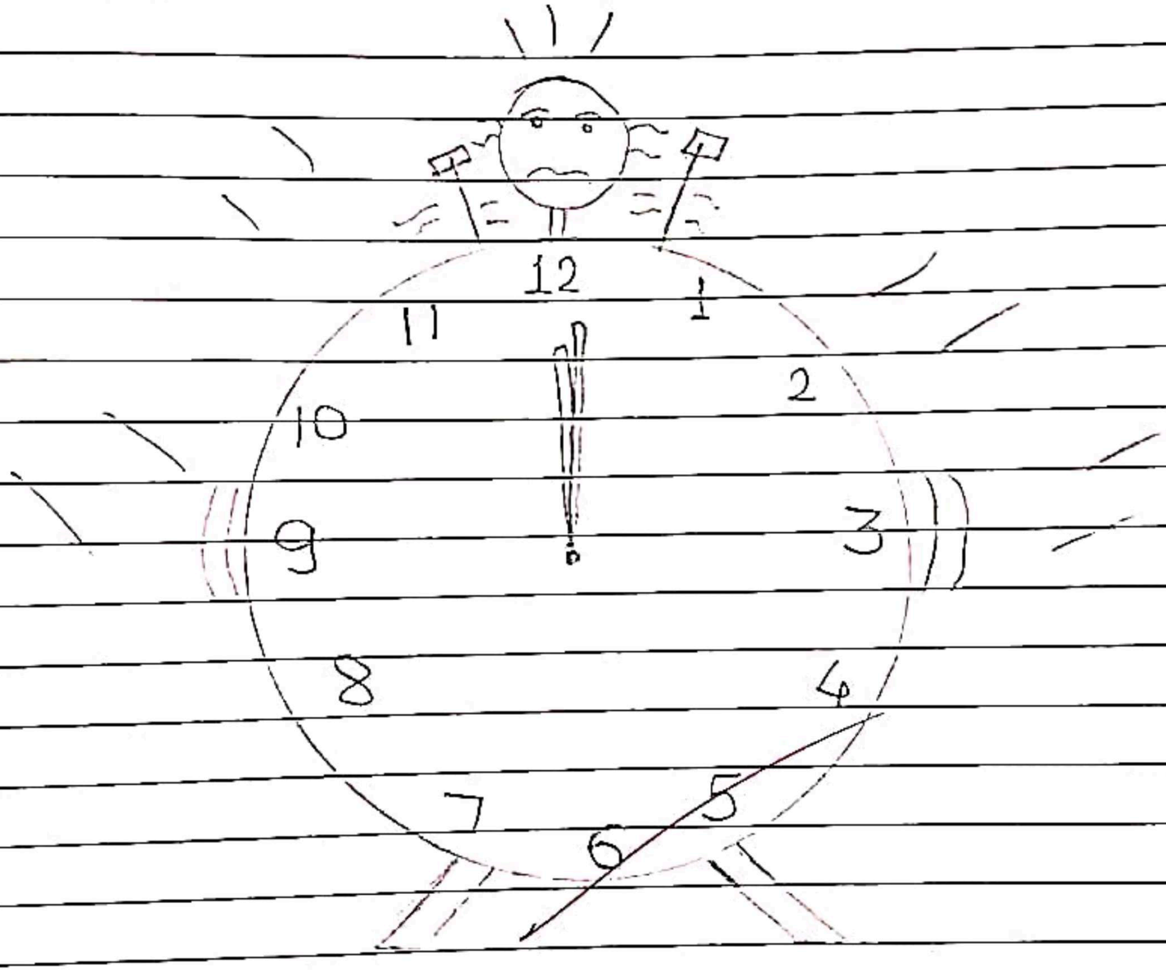

वेळेचे नियोजन

Rajdhani
DATE / /

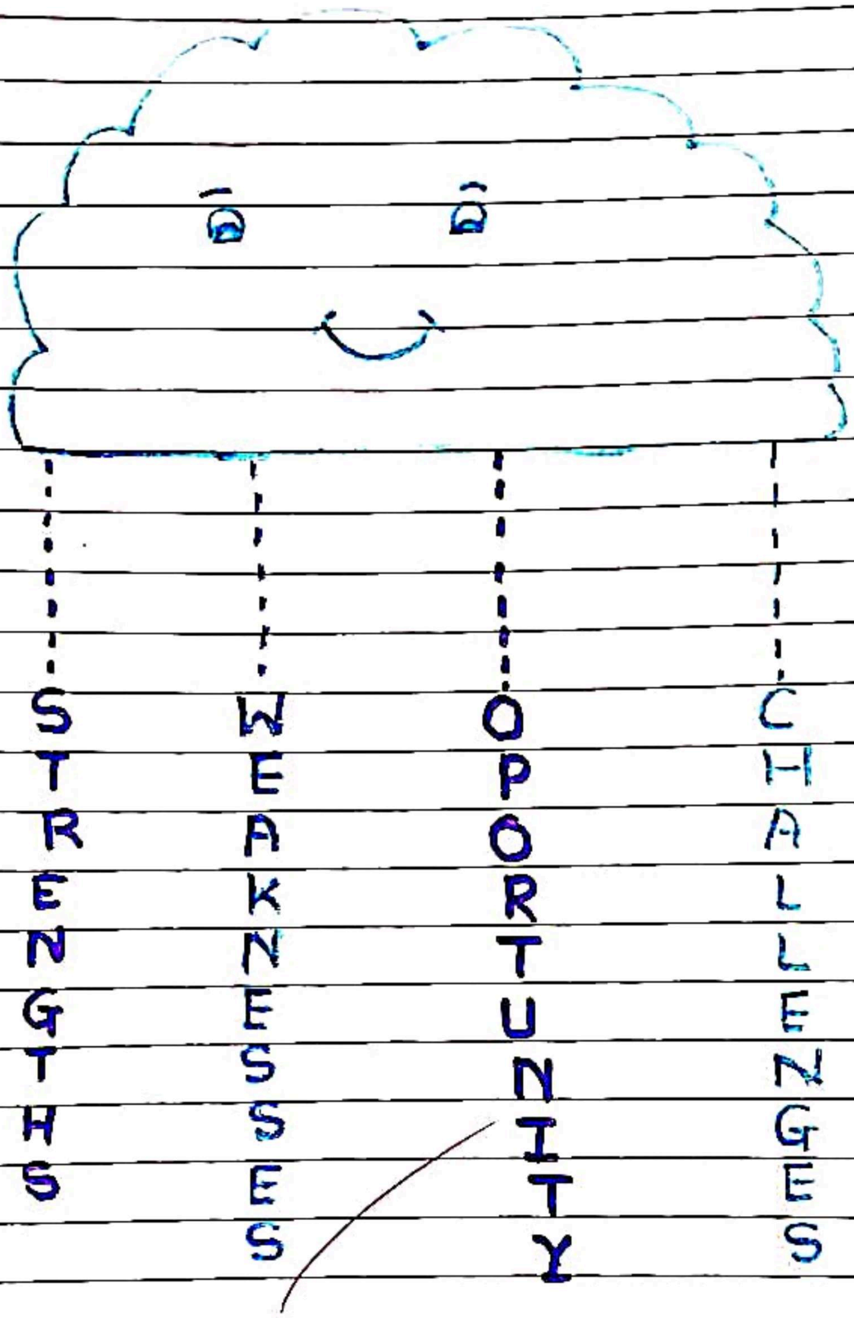

SWOC

INDEX

PARTICULARS OF THE EXPERIMENTS PERFORMED

Expt. No.	Name of Experiment	Page No.	Date of Experiment	Date of Submission	Remarks
1.	शिवण : a) साधी शिवण	2	9-1-2023		
	b) फ्रेंच शिवण / गुप्त शिवण	3			
	c) फ्लॅट शिवण	4			
2.	डार्ट : a) ओपन डार्ट	5	13-2-2023		
	b) क्लोज डार्ट	5			
	c) डबल डार्ट	6			
3.	प्लीट्स : a) साधी प्लीट्स	9	20-2-2023		
	b) बॉक्स प्लीट्स	11			
	c) साईड प्लीट्स	10			
4.	ॲप्रन.	12-13	20-3-2023		
5.	बेबी फ्रॉक.	7-8	17-4-2023		
6.	स्टडी विझीट.	14			

Kar Cert No. 27153

Date 27-5-2023

M.V.P. Kanya Mahavidyalaya Estd.1989

Walva Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR.

CERTIFICATE

DEPARTMENT OF HOME SCIENCE

This is to Certify that

Miss Naykal Rutuja Subhash

of B.A. Class, Roll No. 48

has satisfactorily carried out the required practical work

Course. V (Textile science and Apparel Construction-I)

in as prescribed by the Shivaji University, Kolhapur.

for Home Science during the year 2022 - 2023

Checked 27.05.2023

TEACHER-IN-CHARGE

IQAC, Co-ordinator, Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur

HEAD OF DEPARTMENT

PRINCIPAL, MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA (Arts & Commerce) Islampur-415409. Dist. Sangli

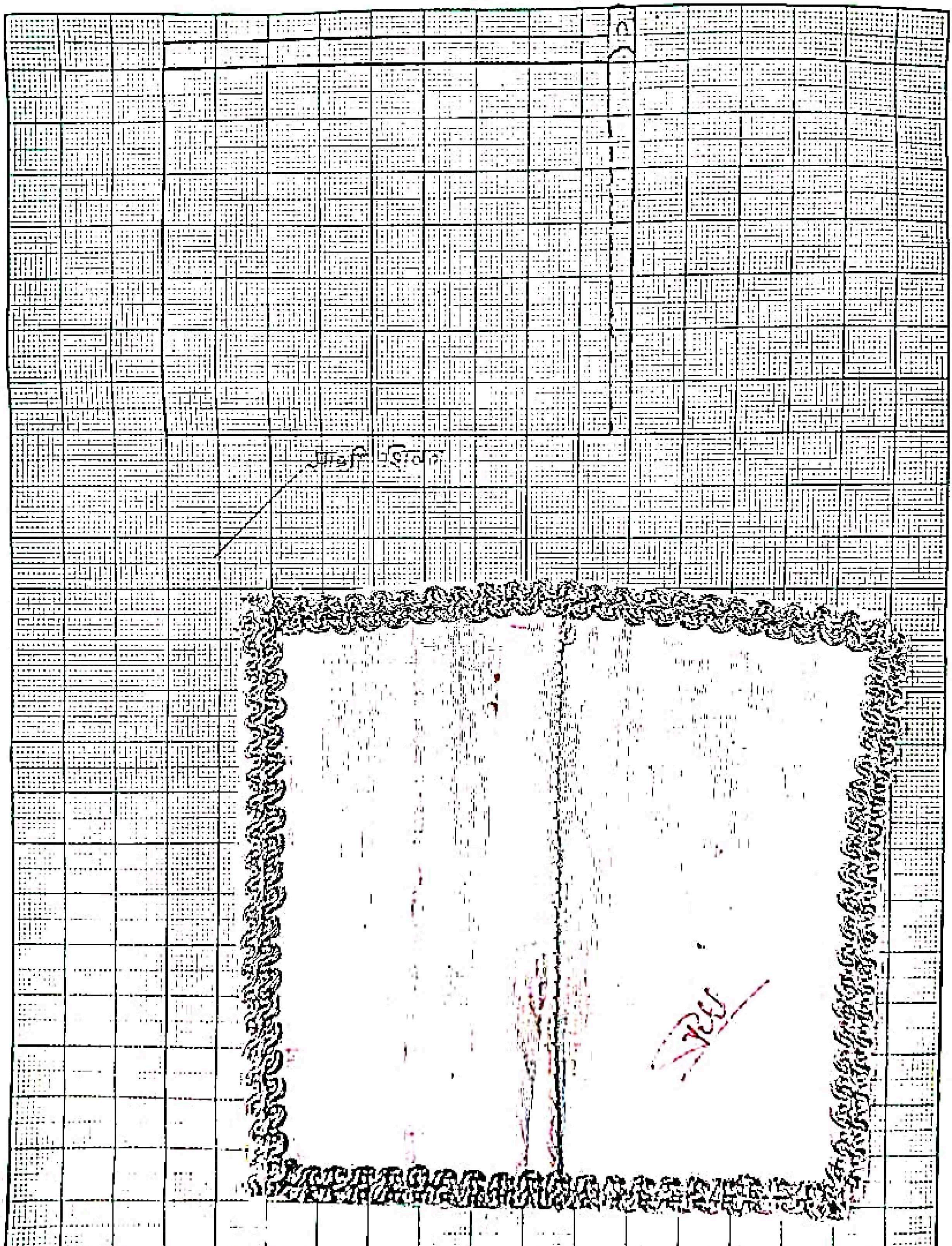

EXPERIMENT : No. शिवणीचे प्रकार

Page No. Date

A) साधी शिवण :

साधी शिवण यात दोन कपडे अगदी साध्या व सरळ पद्धतीने एकत्र जोडतात. ही अगदी सोपी शिवण आहे. आणि सर्वात जास्त उपयोगात येणारी आहे.

दोन कपडे सुलट व सुलट ठेवून 1/2 ते 1 से.मी माया सोडून यंत्राच्या साहाय्याने टीप मारुन जोडल्यास त्यास साधी शिवण म्हणतात. अशा प्रकारची शिवण हाताने घालायची असल्यास संयुक्त धाव टाके घालून करावयाची असते.

उपयोग :

उशीची, कव्हर, परकर, झुबल्याची बाजू. यासाठी ही शिवण वापरतात म्हणजेच ज्या कापड्याची विण पक्की असते दोरे निघत नाहीत अशा कापडासाठी ही शिवण घालतात.

Sundaram

Teacher's Sign. :

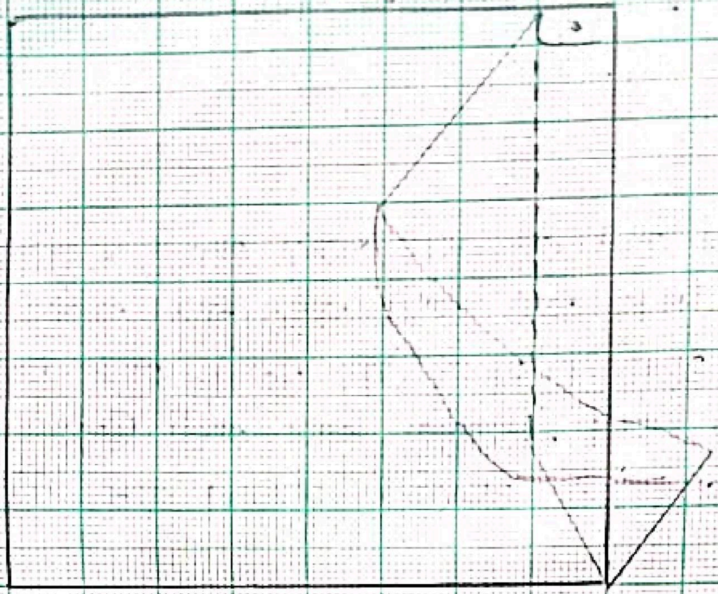

फ्रेंच सीम

EXPERIMENT : No.

Page No. Date

B) फ्रेंच सीम / गुप्त शिवण :

फ्रेंच सीम साधी असून सुद्धा मजबूत असते. या शिवणीचा उपयोग बहुधा तलम कापडाकरिता व रेशमच्या रेशा भुस्याल असणाऱ्या कापडांकरिता करतात. ही शिवण प्रथम सुलट बाजूंनी 1.5 सेमी. ते 2 सेमी अंतर ठेवून टीप घालतात. शिवण्याच्या वरच्या बाजूचे कापून नंतर घातलेल्या सुलट भाग एकमेकांवर येतील असे घेऊन आधी घेतलेली शिलाई आत सोडून त्याच्या आत शिवण घालतात.

या शिवणीचे वैशिष्ट्ये म्हणजे आतील भाग सफाईदारपणे दिसून बाहेरच्या बाजूने कोणतीही शिलाई न दिसता कपडा व्यवस्थित दिसतो.

उपयोग :

अती तलम कापडाचे कपडे, रेशमी, जॉर्जेट, क्रेप अशा प्रकारच्या कापडावर ही शिवण घालतात. ब्लाऊज, फ्रॉक, पेटीकोट यासाठी या शिवणीचा उपयोग करतात.

R

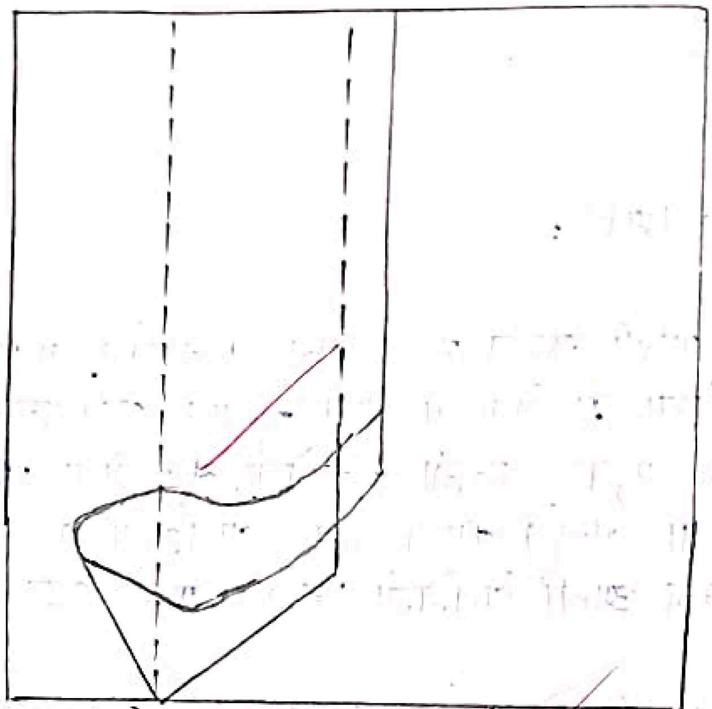

फ्लैट सीम

EXPERIMENT : No.

Page No
Date

c) फ्लॅट सिम / सपाट शिवण :

फ्लॅट सीम / सपाट शिवण पक्की असते व सुलट बाजूने शिलाई मुद्दाम दिसण्यासाठी या शिवणीचा उपयोग करतात. ही शिवण उलट बाजूने आकर्षक दिसते.

कापड शिवताना कपड्याच्या सुलट बाजू एकमेकांवर अशा रितीने ठेवावा की वरच्या पदर खालच्या पदरपेक्षा छोटा होऊन शिवण मारतात. पदर दुमडून त्यानंतर कापडाचे दोन्ही पदर बाजूचा करुन शिवलेल्या वरच्या जास्त ठेवलेला पदर दुमडून शिलाई मारतात असे केल्याने कापडाच्या सुलट बाजूच्या समांतर दोन शिलाई आकर्षक दिसतात.

उपयोग :

जिन्स, पँट स्कर्टच्या बाजूच्या ठिकाणी पिसे. यासाठी याचा उपयोग करतात तसेच लहान मुलांचे कपडे पायजमा इ. या शिवणीचा उपयोग होतो.

Teacher's Sign :

फोल्ड डार्ट

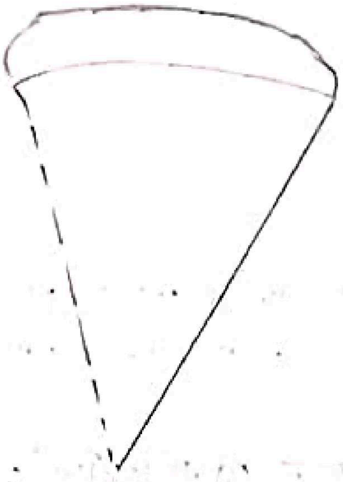

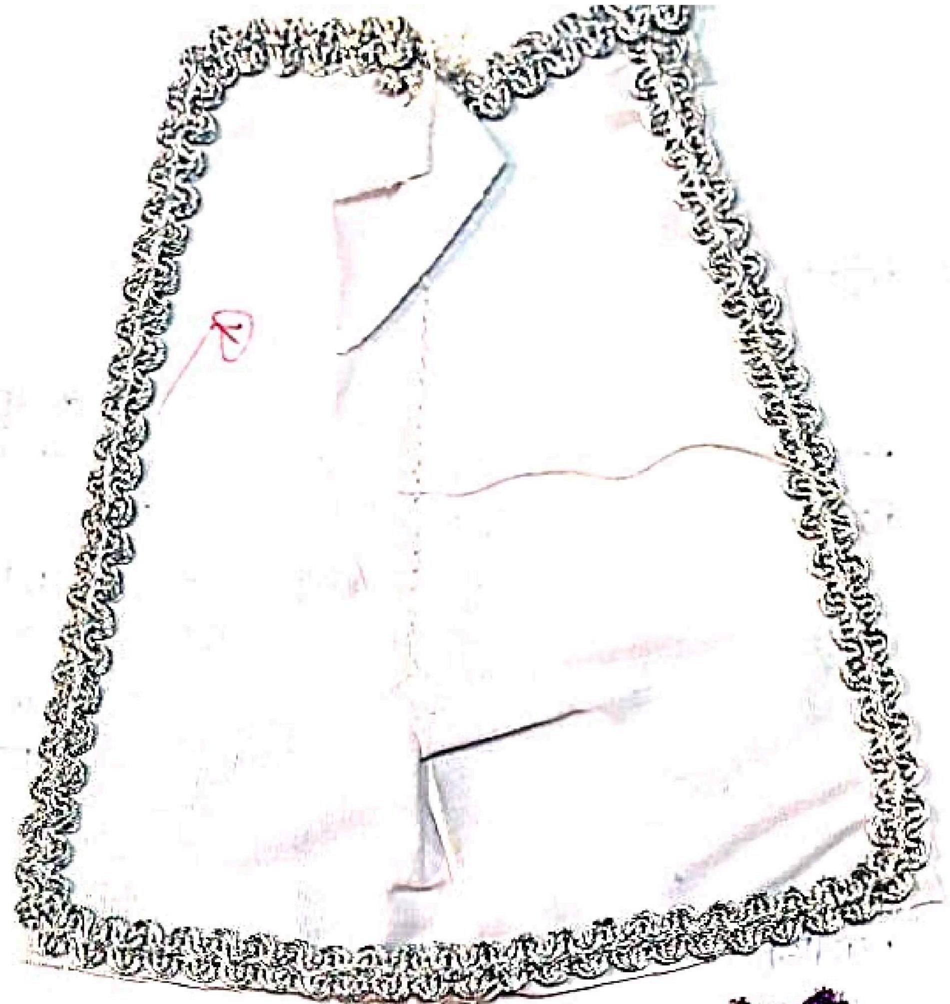

ओपन डार्ट

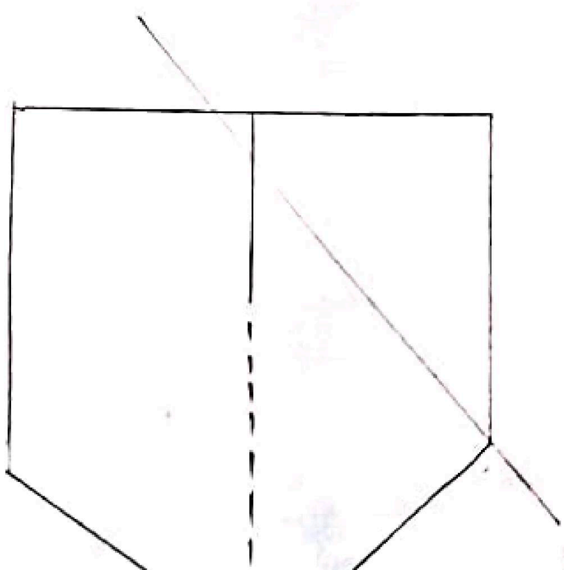

EXPERIMENT : No. डाईस

Page No | Date

शिवलेला कपडा शरीराच्या आकाराप्रमाणे फिटिंग बरोबर बसवा म्हणून छाती आणि कमरेवर बाणाच्या आकारात कापड घडी करुन शिवाई मारतात त्याला डार्टस किंवा डाच असे म्हणतात. त्याचे अनेक प्रकार आहेत.

i) फ्लोज डाच (भाल्याची)

ii) ओपन

iii) डबल (शंकरपाळी आरसे)

1) फ्लोज डाच (भाल्याची डाच)

ही डाच घालण्यासाठी जी आकृती काढतात ती भाल्याच्या टोकासारखी दिसते. म्हणून यास भाल्याची डाच किंवा फ्लोज डाच असे म्हणतात मानवी शरीराचे काही भाग फुगीर असतात व काही भाग अवघड असतात कर्तनाच्या वेळी फुगीर भागासाठी रुंद व अवघड भागासाठी अरुंद डार्टस मारावी कापड जाड असल्यास ही डाईस कापुस घालतात व मारतात त्याला ओपन डाईस असे म्हणतात.

उपयोग :

ब्लाऊज. फ्रॉक. हाफ पॅंट. फुल पॅंट. पायजमा.

2) ओपन डार्टस :

कापड जाड असल्यास ही डाईस कपड कापुन घालतात डार्टस असे म्हणतात.

Teacher's Sign :

डबल डार्ट

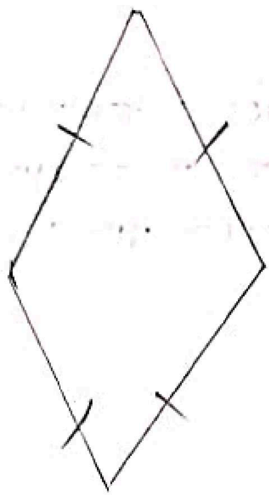

EXPERIMENT : No.

Page No.
Date

3) डबल डार्टस :

या पध्दतीत डार्टस मध्यभागी रुंद तर वर आणि खाली निमुळती अशी लांब डार्टस असते. मध्यभागी कापडाची घडी घालून खालून वरचा निमुळता भाग शिवून घ्यावा म्हणजे याचा आकार शंकरपाळी सारखा दिसतो

उपयोग :

स्कर्ट, ब्लाऊज शर्ट पेटीकोट, चुडीदारचे वस्त्रे टॉप. पेटीकोट चुडीदारचे वस्त्रे टॉप बाबासुट इ. साठी.

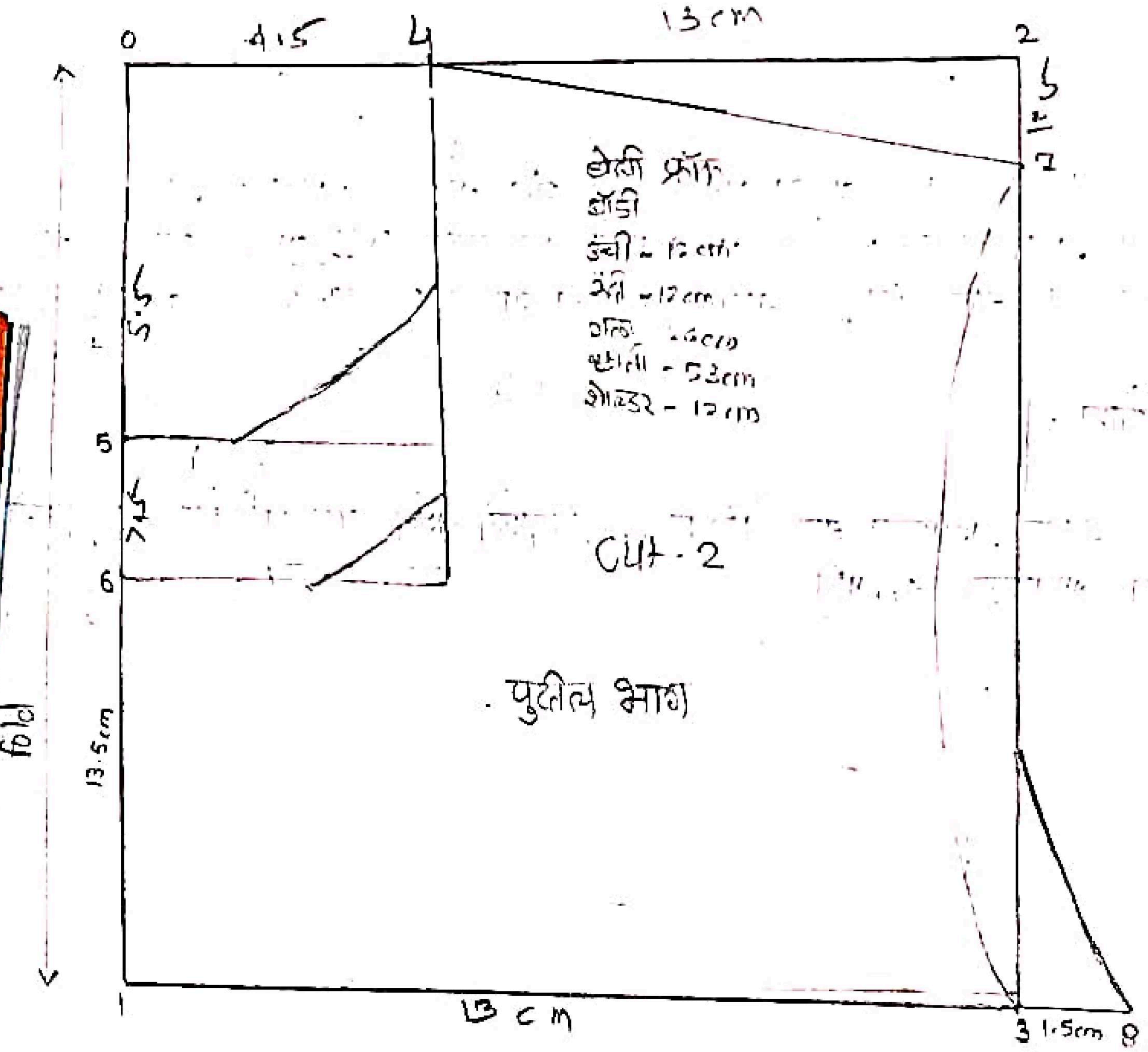

$\frac{1}{4}$ scale नुसार आकृती काढली आहे

EXPERIMENT : No. बेबी फ्रॉक

Page No
Date

* मापे :

पुर्ण उंची - 45 cm
योग. उंची - 12 cm
छाती उंची - 53 cm
कंबर घेर - 48 cm
शोल्डर - 12 cm
गळा घेर - 26 cm

* आकृती वर्णन फ्रॉक बॉडी :

0 ते 1 = योगा उंची + 1.5 cm
= 12 + 1.5 cm
= 13.5 cm

0 ते 2 = शोल्डर + 1.cm
= 12 cm + 1. cm
= 13 cm + (6 ते 1 ते 2)

0 ते 1 = 2 ते 3 जोडा

0 ते 4 = गळा रुंदी = छातीच्या 12 वा भाग
= 53/12
= 4.5 cm

0 ते 5 = मागील गळा उंची = छातीच्या 12 वा भाग
= 4.5 + 1 cm
= 5.5 cm

Sundaram

Teacher's Sign. :

बेबी फ्रॉक
घेर

मूल ऊंची = 33 cm

छाती घेर = 26.5 cm

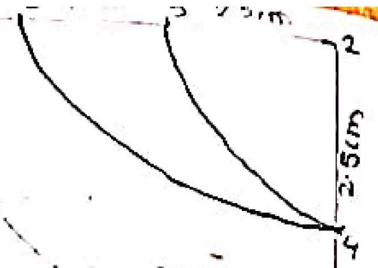

Cut 2

fold

EXPERIMENT : No.

Page No
Date

5 हा बिंदू 0 ते 1 या रेषेवर 0 पासून खाली घ्या.

0 ते 6 - पुढील गळा उंची = खालीचा भाग + 3cm

= 4.5 cm + 3cm

= 7.5 cm आवडीप्रमाणे.

5 ते 4 - मागील गळा गोल्याकार घ्या

6 ते 4 - पुढील गळा गोलाकार घ्या

2 ते 7 - आडउतार = 15cm (7 हा बिंदू 2 ते 3 रेषेवर)

12 च्या खाली घ्या.

4 ते 7 - सरळ तिरप्या रेषा जोडा

3 ते 8 = 1.5cm हा बिंदू 3 पासुन बाहेरील दिशेला

7 ते 3 = मागील बाही आकार गोलाकार घ्या.

* फ्रॉक घेर :

0 ते 1 = पुर्ण उंची - योक उंची + 4cm

= 45 - 12 + 4cm

= 37 cm

0 ते 2 = 1/2 खाली घेर + 5 cm

= 53/2 + 5cm

= 26.5 + 5cm

= 31.5 cm

2 ते 4 = 2.5cm (4 हा बिंदू 2 ते 3 रेषेवर घ्या)

= 2.1/2 (5 हा बिंदू 0 ते 2 रेषेवरच्या आतील बाजुस घ्या)

2 ते 6 = 4.5 cm

5 ते 4 व 6 ते 4 गोलाकार घ्या.

घेरला गाठ्या चुन्या लावाव्या

बाही आकाराला लाईनिंग करावी

घेराला खाली फ्रिल लावायची असल्यास फ्रिल उंचीचे कापड घ्यावे

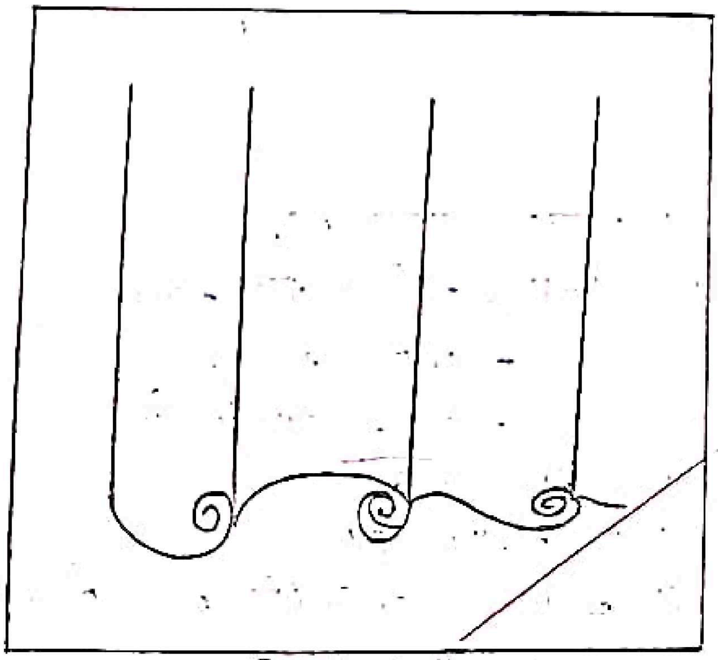

साधी प्लीट्स

EXPERIMENT : No. प्लीट्स

Page No | Date

1) साधी प्लीट्स :

कापडाच्या दुमडीचे काठ तयार करुन त्यावर टीप मारतात त्यास कापडी दुमड प्लीट्स किंवा साधी प्लीट्स असे म्हणतात या प्लीट वेगवेगळ्या पद्धतीने घेतल्यामुळे त्यास अनुसरुन नावे देता येतात. आरंभापासून शेवटपर्यंत एकाच दिशेने घेतलेल्या प्लीट्सच्या साधी प्लीट म्हणतात. या प्लीट करिता आपणास जेव्हा तयार घेर हवायचा असतो. त्याच्या दुप्पट कापडाची रुंदी घ्यावी

उपयोग :

स्कर्ट. फ्रॉक. परकर. ब्लाऊजच्या बाह्यासाठी या प्लीट्सचा उपयोग करतात.

Teacher's Sign. :

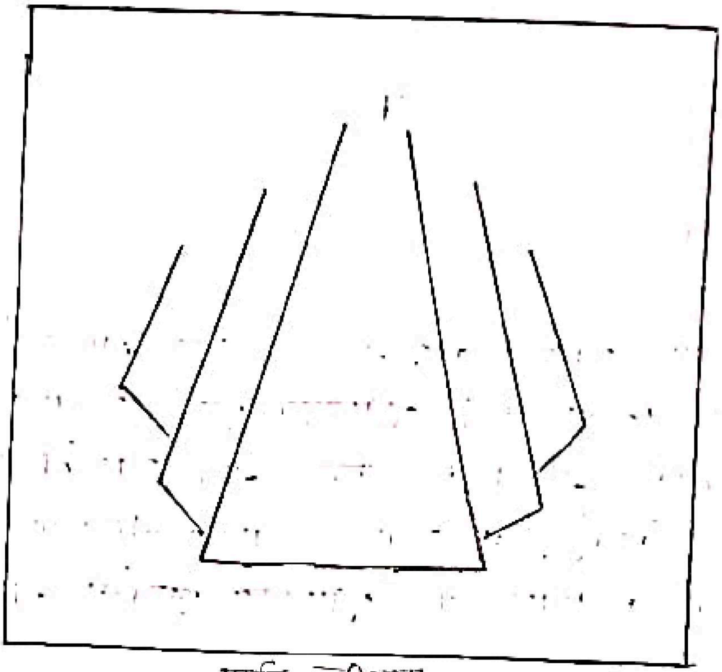

साईड प्लीटस

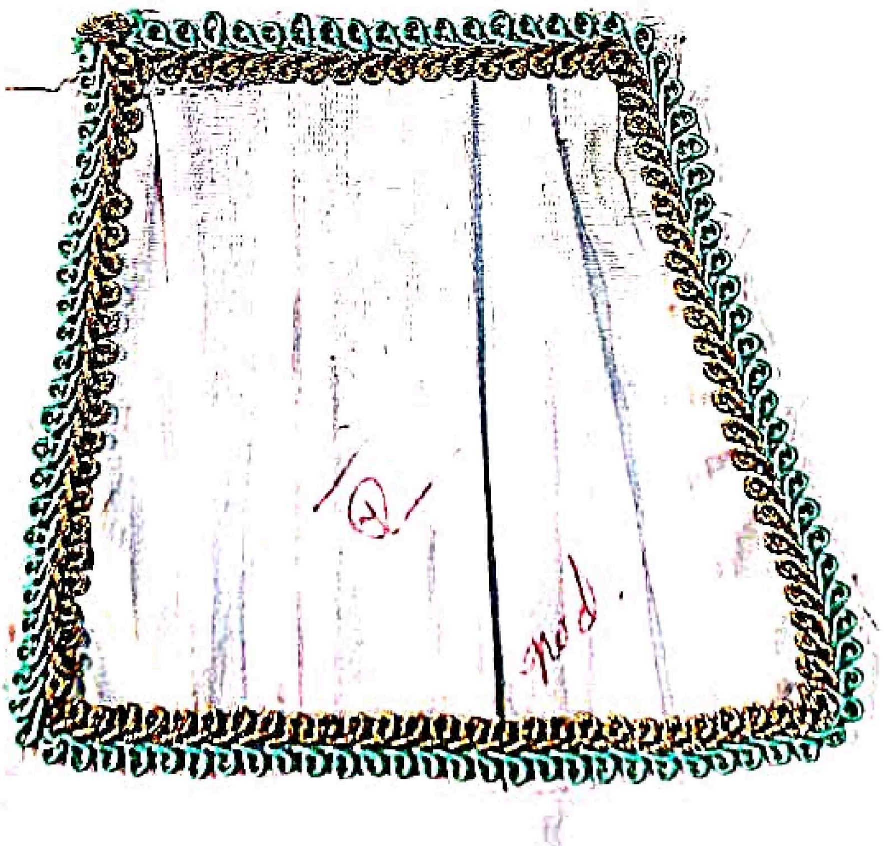

EXPERIMENT : No. ______ Page No. ____ Date ____

२) साईड्स प्लीट्स :

साध्या प्लीट तयार करताना आरंभापासुन शेवटपर्यंत एकाच दिशेने प्लीट घेतात. परंतू बाजुच्या प्लीट घालताना मध्यापासुन काही अंतर सोडुन दोन्ही बाजुकडे प्लीट उलट घेतल्या जातात त्यास बाजुची साईड प्लीट असे म्हणतात.

उपयोग:

स्कर्ट. परकरच्या बाजुचा घेर पॉकेट्स इ.साठी ही प्लीट वापरतात.

Sundaram

Teacher's Sign. : ____

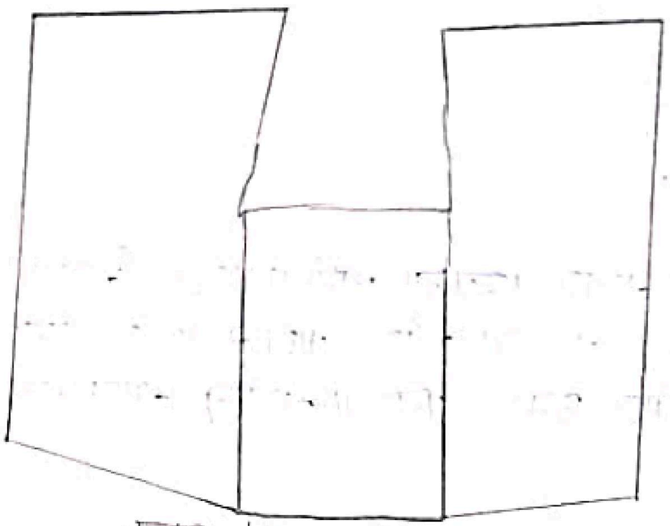

सुलट बॉक्स प्लीट्स

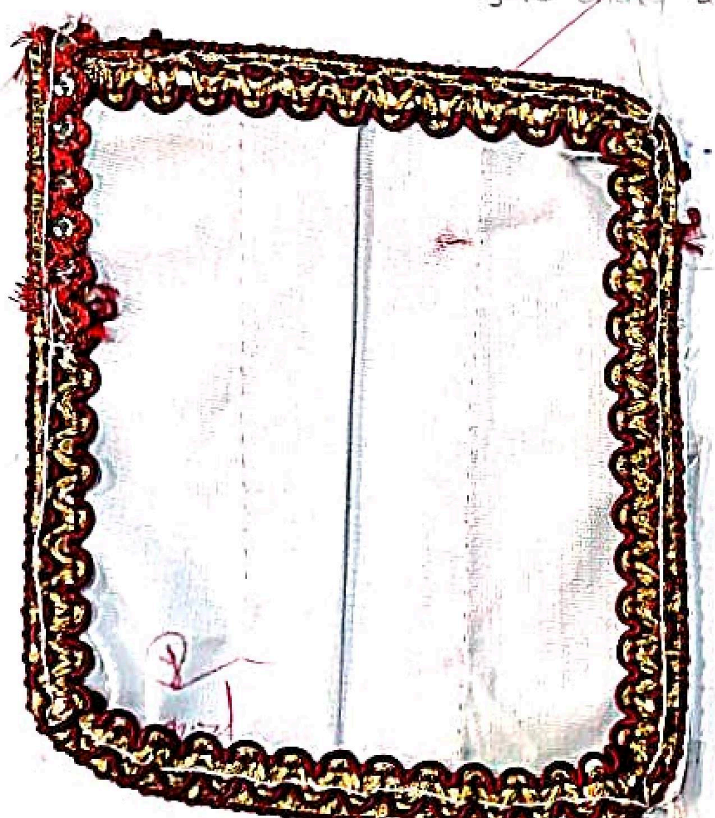

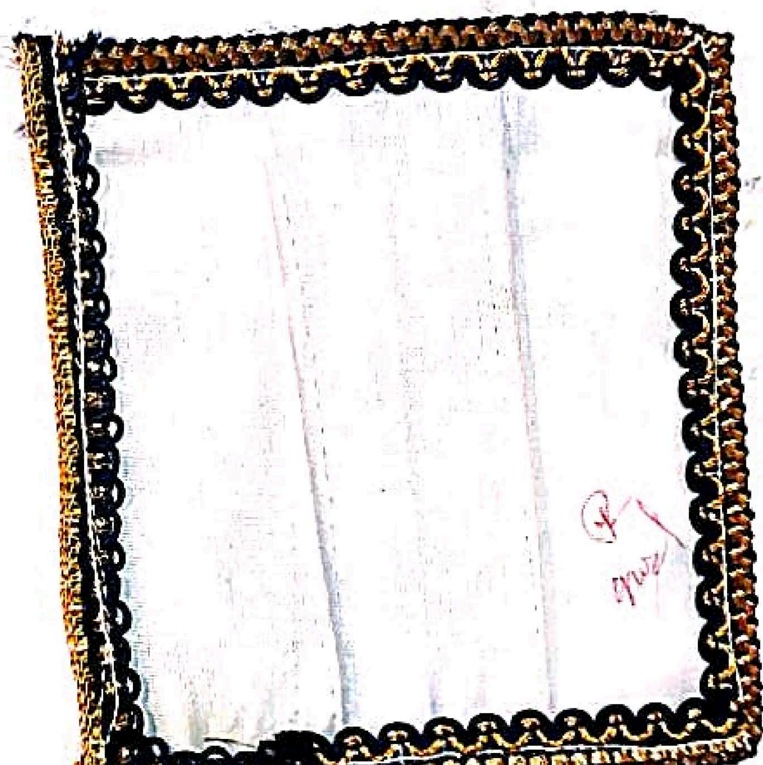

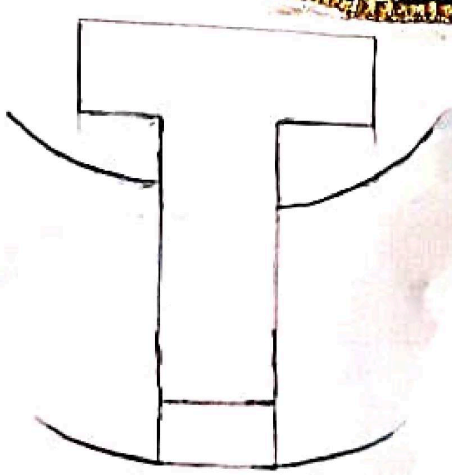

उलट बॉक्स प्लीट

EXPERIMENT : No. ______ Page No ____ Date ____

3) बॉक्स प्लीट :

या प्लीटची वरची बाजु पेटीसारखी दिसते. म्हणुन याला बॉक्स प्लीट म्हणतात. ही प्लीट जेवढ्या रुंदीची पाहिजे असेल तेवढ्या अंतरावर कपड्याच्या घडीपासुन टीप मारावी कापडाच्या दोन्ही बाजुस घडी घालुन आतील बाजु पोकळ दिसेल.

उपयोग :

स्कुल युनिफार्म, स्कर्ट, स्वेटींग, कोटाची बॅक साईड इ. साठी या प्लीटचा उपयोग होतो.

Teacher's Sign. : ______

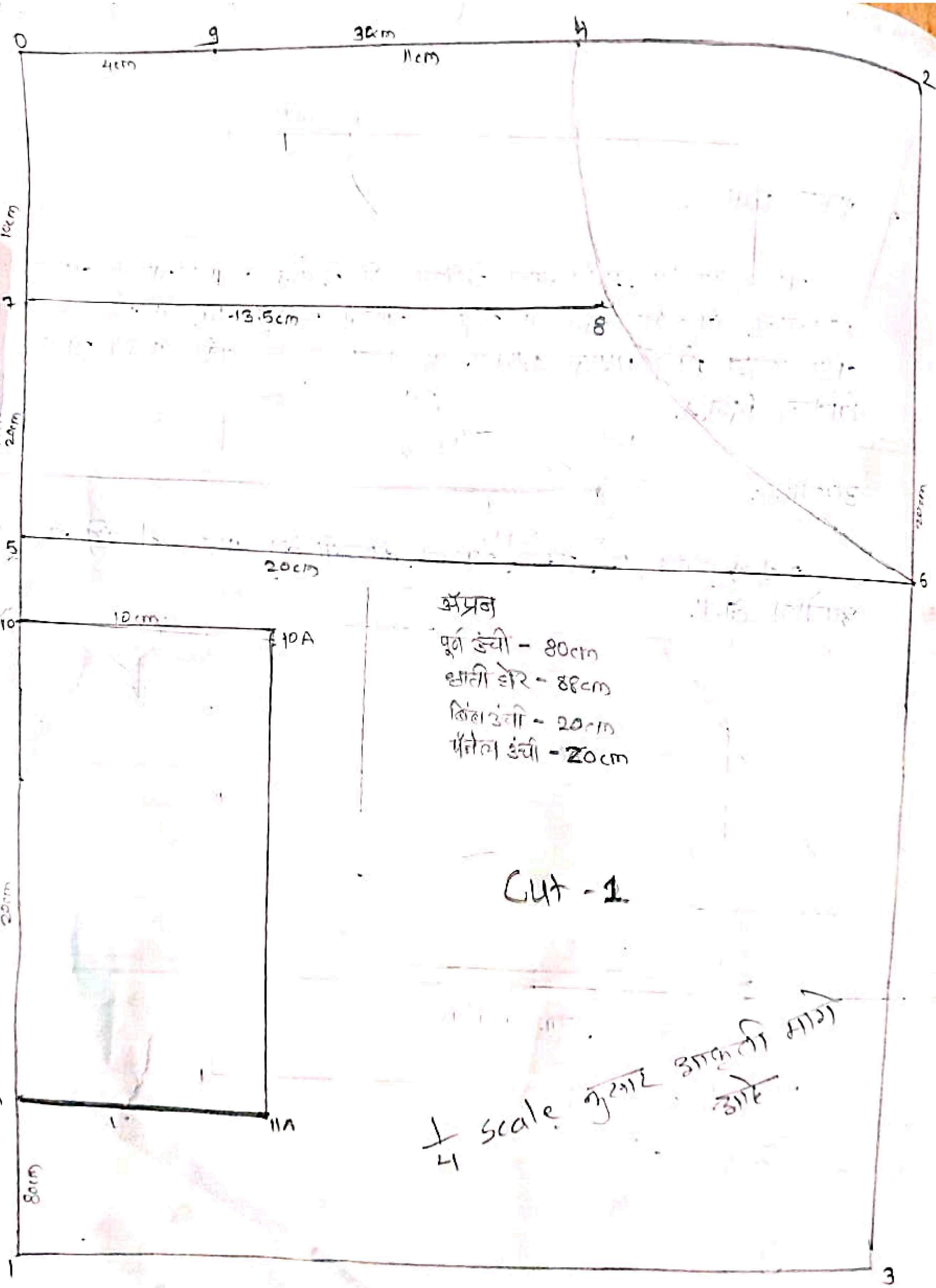
0
9
4
4cm
30cm
11cm
2
10cm
7
13.5cm
8
5
20cm
6
20cm
10
10cm
10A
11
11A
20cm
80cm
1
3
ॲप्रन
पूर्ण उंची - 80cm
छाती घेर - 88cm
खिसा उंची - 20cm
पॅनेल उंची - 20cm
Cut - 1
1/4 scale नुसार आकृती काढली आहे.

EXPERIMENT : No. अॅप्रन

Page No | Data

* मापे :-
  - पूर्ण उंची - 80 cm
  - छाती घेर - 88 cm
  - बिब उंची - 20 cm
  - पॅनेल उंची - 60 cm

* गळा, बेल्ट मापे :-
  - लांबी - 50 cm
  - रुंदी - 4 cm

* कमर, बेल्ट मापे :-
  - लांबी - 50 cm
  - रुंदी - 2 cm

* खिसा मापे :-
  - लांबी - 20 cm
  - रुंदी - 20 cm

* अॅप्रन ड्राफ्टींग :-

0-1 2 ते 3 = पूर्ण उंची = 80 cm

0-2 1 ते 3 = पॅनेल रुंदीच्या निम्मे = 30 cm

0-4 = 1/8 छाती घेर = 11 cm

0-5 = 2 ते 6 = बिब उंची = 20 cm

0-1 = 1 (0 ते 5) = 0 ते 5 च्या मध्यबिंदू

7 ते 8 = 1/8 छाती घेर + 2.5 cm

= 11 ते 2.5 cm

= 13.5 cm

0 ते 9 = 4 cm (गळा) बेल्ट जोडण्याची जागा

0 ते 8 = 8 ते 6 वक्राकार जोड

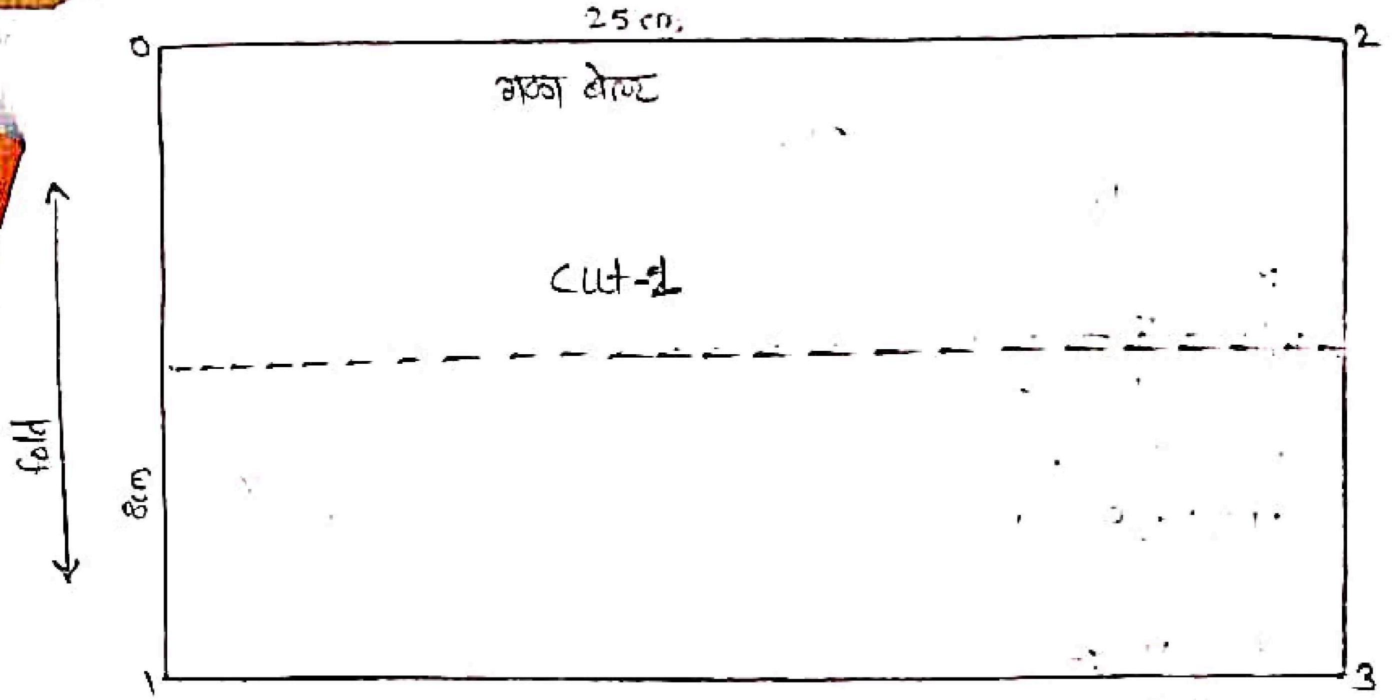
25 cm.
0
2
1
3
गला बेल्ट
Cut-1
fold
8cm

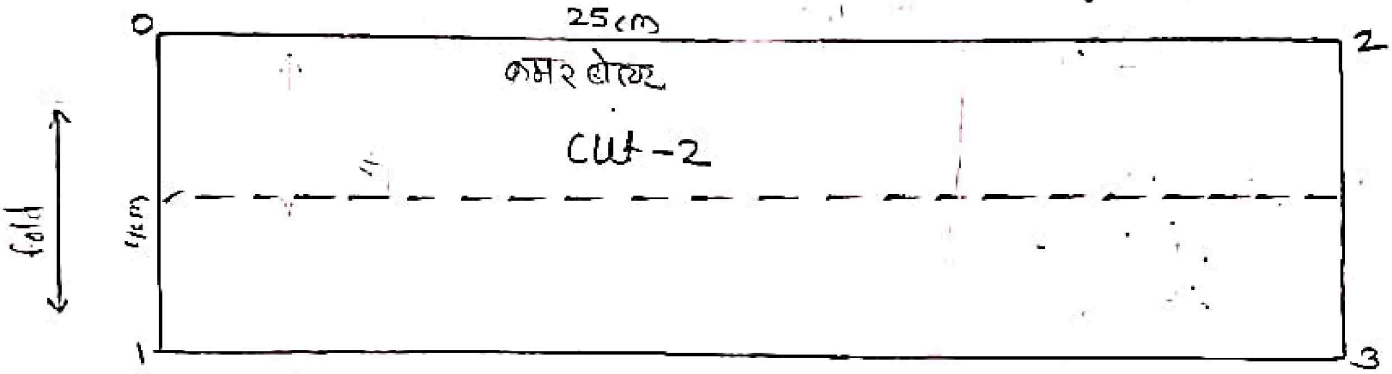
25 cm
0
2
1
3
कमर बेल्ट
Cut-2
fold
4cm

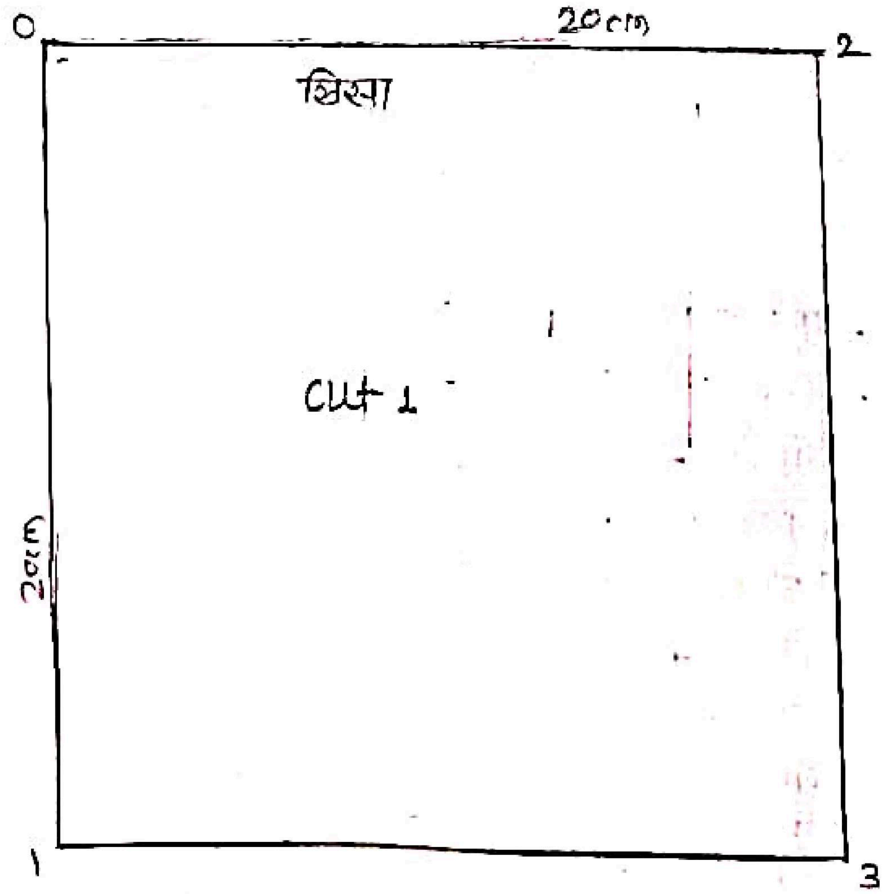
20 cm
0
2
1
3
खिसा
Cut 1
20cm

EXPERIMENT : No. Page No Date

0 ते 10 = 36cm (खिसा लावण्याचे माप)

10 ते 11 = 20cm , 10 ते 10A = 10cm

0-4-8-6-3 कापा

10 ते A = 20cm

• गळा-बेल्ट :

0 ते 1 = 2 ते 3 = 8cm

0 ते 2 = 1 ते 3 = 25cm

• कमर-बेल्ट :

0 ते 1 = 2 ते 3 = 4cm

0 ते 2 = 1 ते 3 = 25cm

• खिसा :

0 ते 1 = 2 ते 3 = 20cm

0 ते 2 = 1 ते 3 = 20cm

1) कापलेले ॲप्रन ड्राफ्टींग कापडाच्या पृष्ठभागावर ठेवा टाचण्याच्या साहाय्याने व्यवस्थित टाचून घ्या.

2) 0 ते 2, 1 ते 3 आणि, 3 ते 6 या बाजुंना 4cm किंवा आवडीप्रमाणे मुंडा वळणाकरता 1cm शिलाईमध्या सोडुन कापा.

3) 0 ते 2, 1 ते 3 आणि 6 ते 1 दुहेरी दुमडुन शिवा.

4) 4-8-6 करता क्रॉसपद्धती कापुन जोडा आणि आवडीप्रमाणे शिवा.

5) बेल्ट शिवुन ड्राफ्टींग प्रमाणे जोडा.

Teacher's Sign. :

EXPERIMENT : No. स्टडी विझीट

Page No
Date

B. A. III (Sem-4) या वर्गासाठी पेपर नं 5 मध्ये अभ्यास भेट हा एक भाग असुन आम्ही खालील उद्देश डोळ्यासमोर ठेवुन दि. 8-4-2023 रोजी वाळवा तालुका स्वयंम सहाय्यता महिला नेटीग गारमेंट सह. संस्था मर्यादित इस्लामपुर. येथे सकाळी 10:30 वाजता विभाग प्रमुख डॉ. वर्षा पाटील मॅडम. यांच्या सोबत भेट दिली.

उद्देश :
कटींग कापड कटींगची माहिती घेणे आधुनिक शिलाई मशिनची माहिती घेणे फेसींग माहिती घेणे स्टेनर मशिनची माहिती घेणे प्रिंटीगची माहिती घेणे पॅकिंजिग माहिती घेणे लेबलची माहिती घेणे. व्यवसाय अभिमुकता.
वरील उद्देश समोर ठेवुन खाली प्रमाणे माहिती घेतली.

कटींग सेक्शन.
प्रेसींग सेक्शन.
फिनिशिंग सेक्शन.
प्रिंटिंग सेक्शन.
स्टेनर सेक्शन.

पॅकजिंग व लेबलिंग वरील माहिती घेत असताना असे लक्षात आले की नवीन प्रींटिंग मशिन फक्त पुणे, बेळगाव सोडुन सांगली जिल्ह्यातील इस्लामपुर मध्ये गारमेंट मिल मध्ये आहे. महिला रोजगार स्वतःतील उपलब्धता वरुन दिल्यामुळे आजुबाजुच्या खेडेगावातील महिला या मिल मध्ये काम करतात तसेच त्यांना PF व पेन्शन सोय करण्यात आली त्याचबरोबर कवर या गारमेंटची ऑर्डरनुसार टी-शर्ट. बरमुडा. ड्रेस. कुर्ती शर्ट तयार केले जातात याचबरोबर विक्री लहान मुलांचे कपड्यांची विक्री केली जाते. शिलाई मशिनचे अनेक प्रकार व त्यांची माहिती मिळाली.

Sundaram

Teacher's Sign. :

EXPERIMENT : No.

Page No | Date

उदा.

काच, बटण, पिको, इलेक्ट्रीकल इ.

कटींग विभागात एका वेळी ४ इंच लेअर पर्यंतचे कापड कट होते. (२०० ते २५० घड्या) या गारमेंट मध्ये आम्हाला सुध्दा रोजगाराची संधी दिली जाईल तसेच तेथील प्रमुख २१० महिला काम करतात त्यांची शिराळा येथील शाखा काढण्यात आली आहे. शेवटी साक्षी सोनवणे हीने आभार मानुन विझीटची सांगता केली.

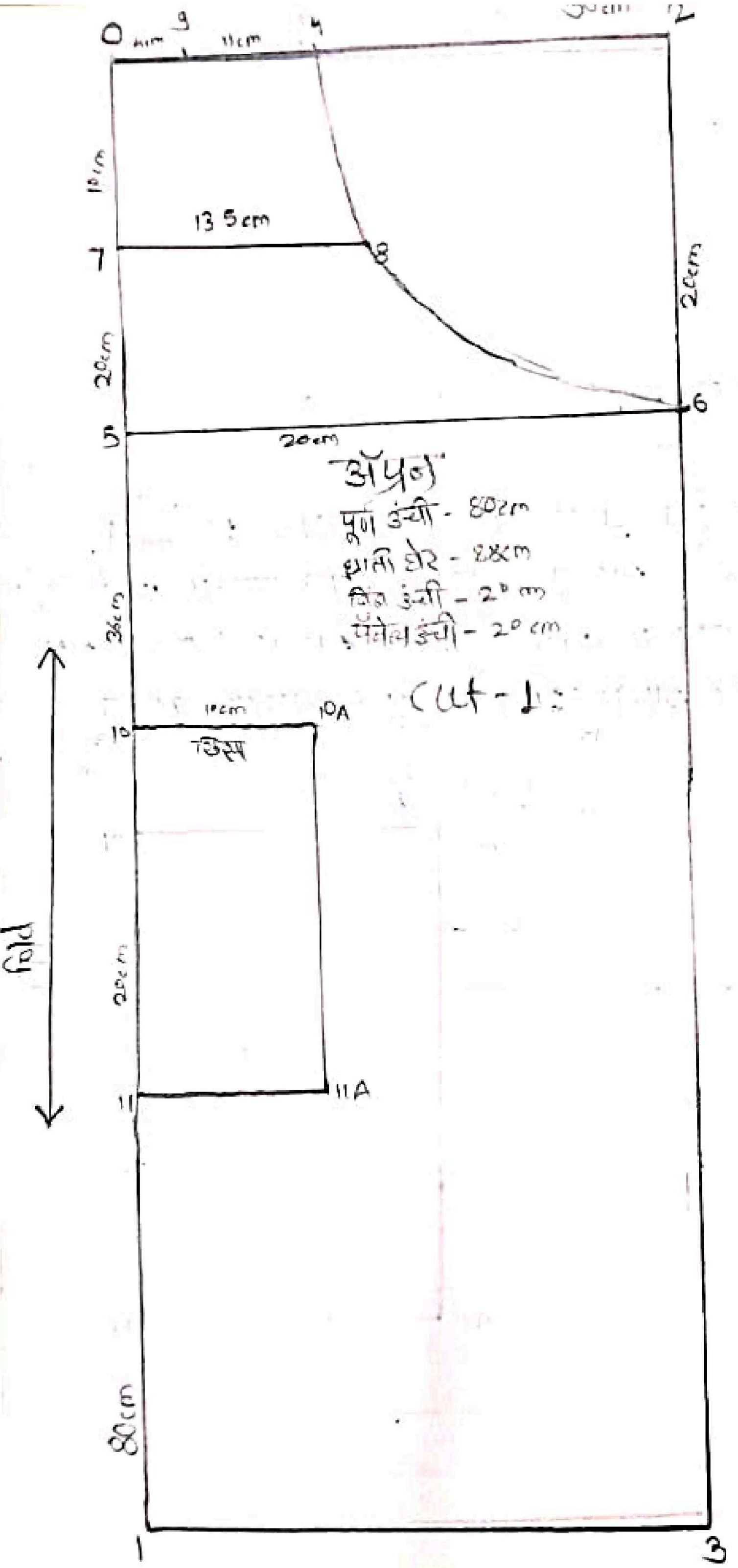

0
11cm
4
10cm
13.5cm
7
8
20cm
5
6
20cm
3
अॅप्रन
पूर्ण उंची - 80cm
छाती घेर - 88cm
खिसा
cut-1
10
10A
11
11A
80cm
fold
1
3

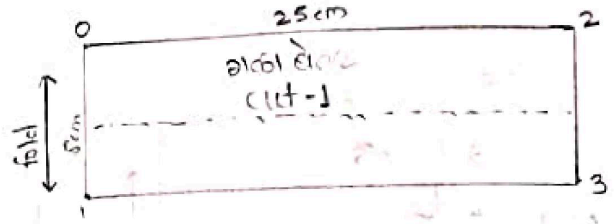

0
25cm
2
cut-1
fold
5cm
1
3

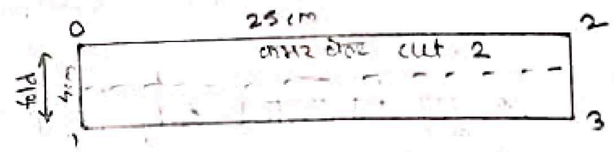

0
25cm
2
cut 2
fold
4cm
1
3

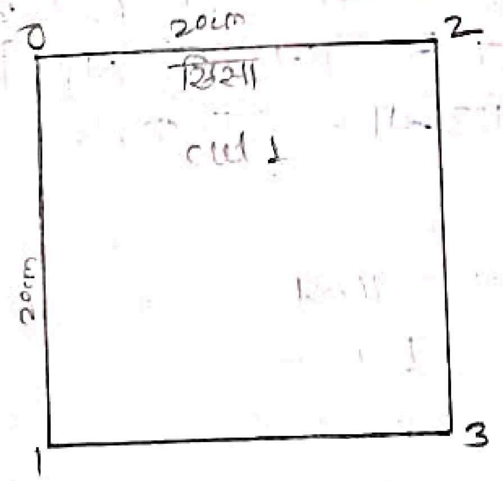

0
20cm
2
खिसा
cut 1
20cm
1
3

EXPERIMENT : No.

Page No. | Date

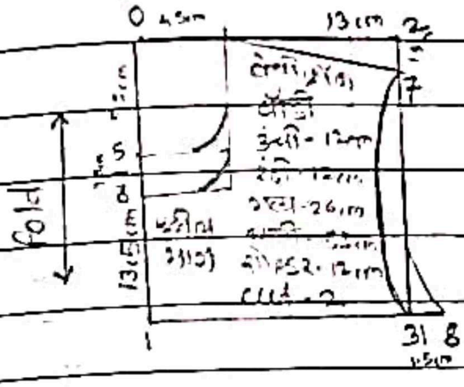

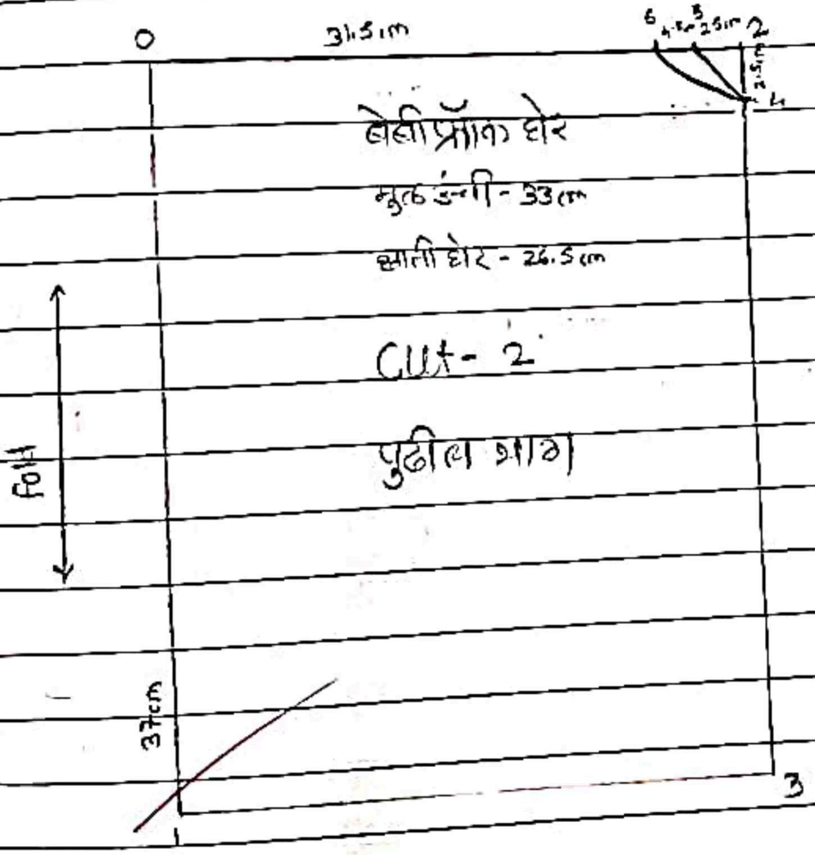

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409. Dist. Sangli

Teacher's Sign. :

Rec. Cert No 27153 Date 27-5-2023

Walwa Taluka Education Society's

MALATI VASANTDADA PATIL KANYA MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR.

CERTIFICATE

DEPARTMENT OF HOME SCIENCE

This is to Certify that

Kum. Nayakal Rutuja Subhash.

of B.A. Class, Roll No. 48

has satisfactorily carried out the required practical work

Course VI (Introduction to Human Development.

in as prescribed by the Shivaji University, Kolhapur.

for Home-Science during the year 2022 - 2023

Checked 27.05.2023

TEACHER-IN-CHARGE

HEAD OF DEPARTMENT

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist. Sangli

अनुक्रमणिका

प्रयोगाचे नाव	दिनांक	सही
1) सृजनशील कृती: a) रंगकाम - बोटांचे. दोऱ्यांचे b) स्पार्जकाम - बोटांचे. हाताचे अंगठ्यांचे c) कागदाची कृती घडीकाम कागद पिरगळणे. चिकटवणे d) मातीकाम	2-2-2023	[signature]
2) शैक्षणिक साधने: a) घडी बाहुली b) क्षणीपत्रे फ्लॅशकार्ड c) मुखवटे	17-2-2023	[signature]
3) मुलांशी संबंधित वाङ्मयाचा संग्रह: a) गाणी b) गोष्टी c) शब्दकोडी	2-3-2023	[signature]
4) अंगणवाडीला भेट.	23-3-2023	[signature]
5) मॅटर्निटी होमला भेट.		

Teacher's Signature ______________

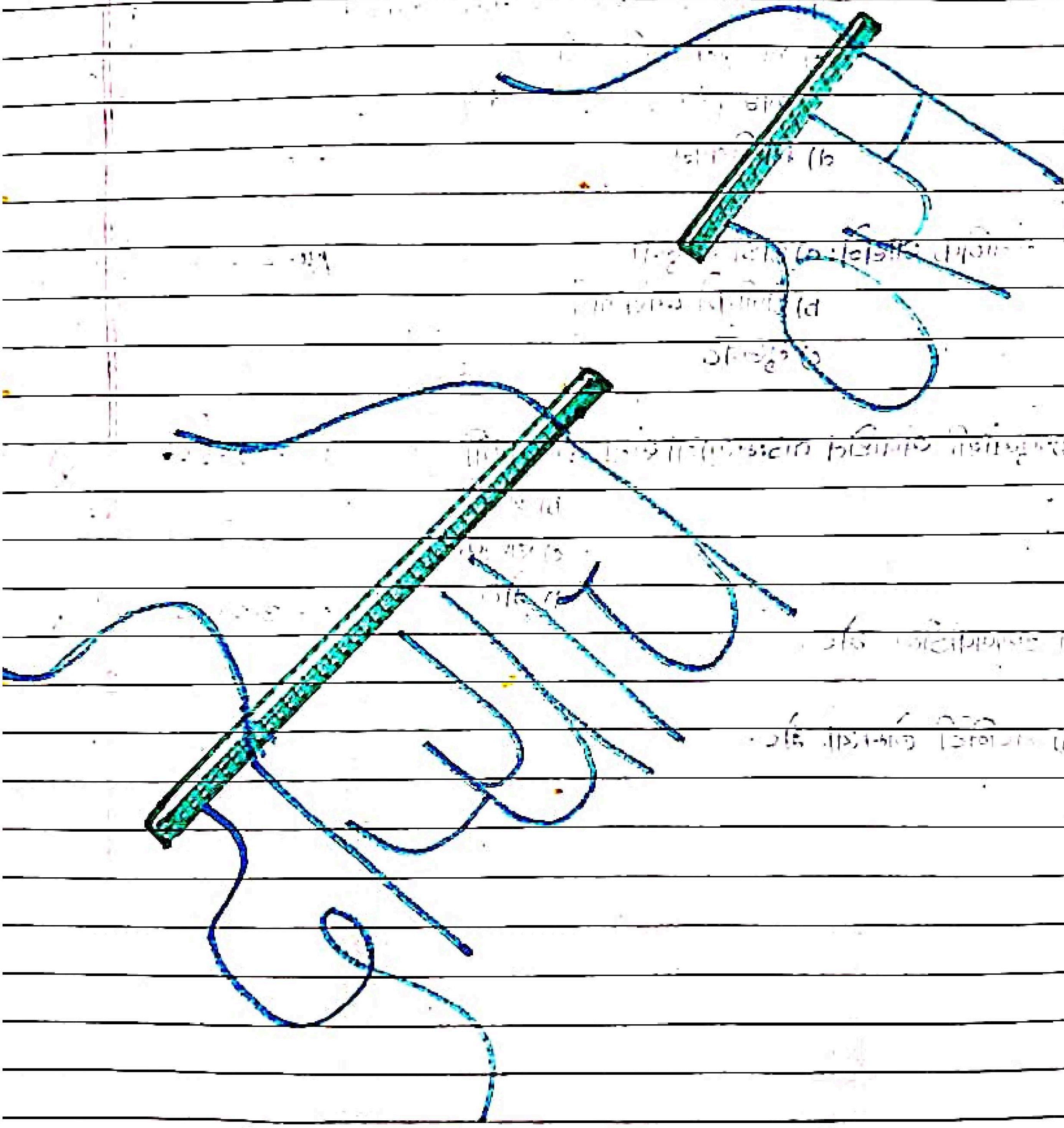

Teacher's Signature ____________

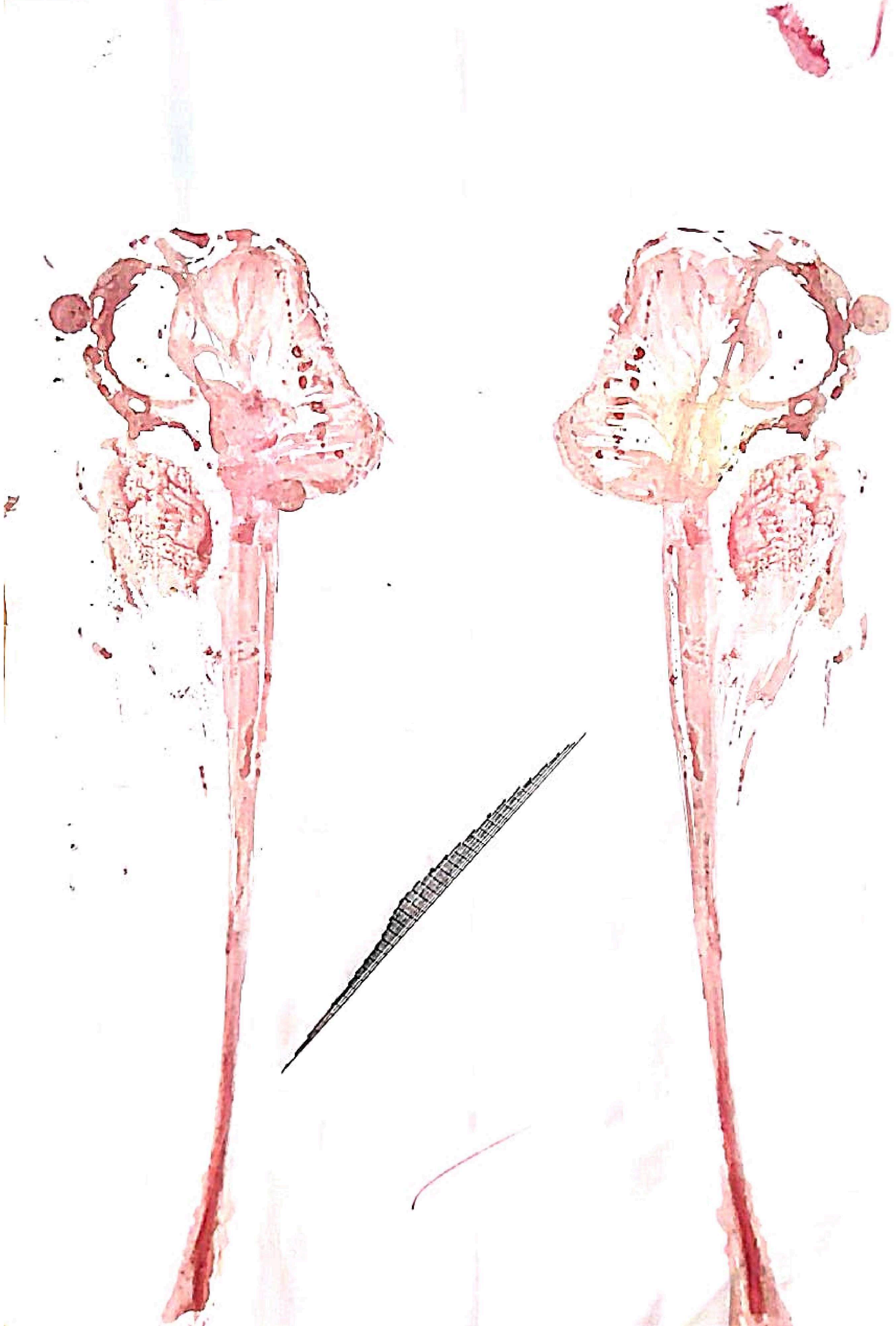

1. सृजनशील कृती. (Creative Activity)

सृजनशीलता ही मानवाच्या बुद्धिमत्तेचा एक भाग आहे प्रत्येक व्यक्तीमध्ये काही ना काही प्रमाणात सृजनशीलता आढळते सृजन-शील कृतीमुळे बालकांच्या सर्वांगीण वाढ/विकासाला चालना मिळते बालकाच्या नाविन्यपूर्ण पायाभूत वर्तनाला प्रोत्साहन मिळते. त्यांच्यातील सृजनशीलतेची क्षमता समजते

* सृजनशील कृतीचे फायदे किंवा महत्व *

① बालकांच्या कल्पना शक्तीला चालना मिळते.

② बालकाची सौंदर्य दृष्टी विकसित होते.

③ लेखनपूर्व. वाचनपूर्व कौशल्याचा विकास होण्यास मदत होते.

④ नेत्र हस्त. समन्वय साधण्यास मदत होते.

⑤. पाच इंद्रियांच्या विकासास चालना मिळते.

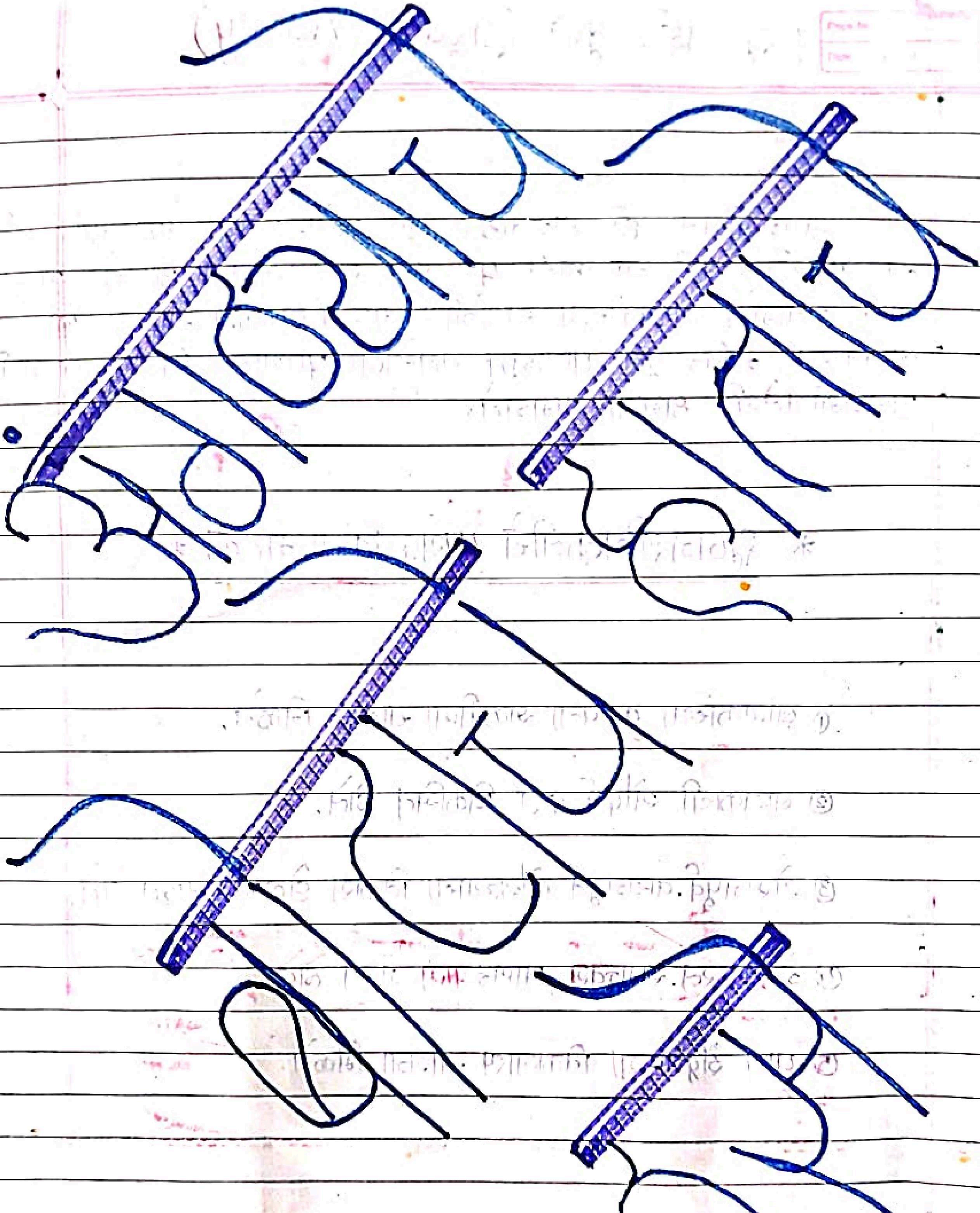

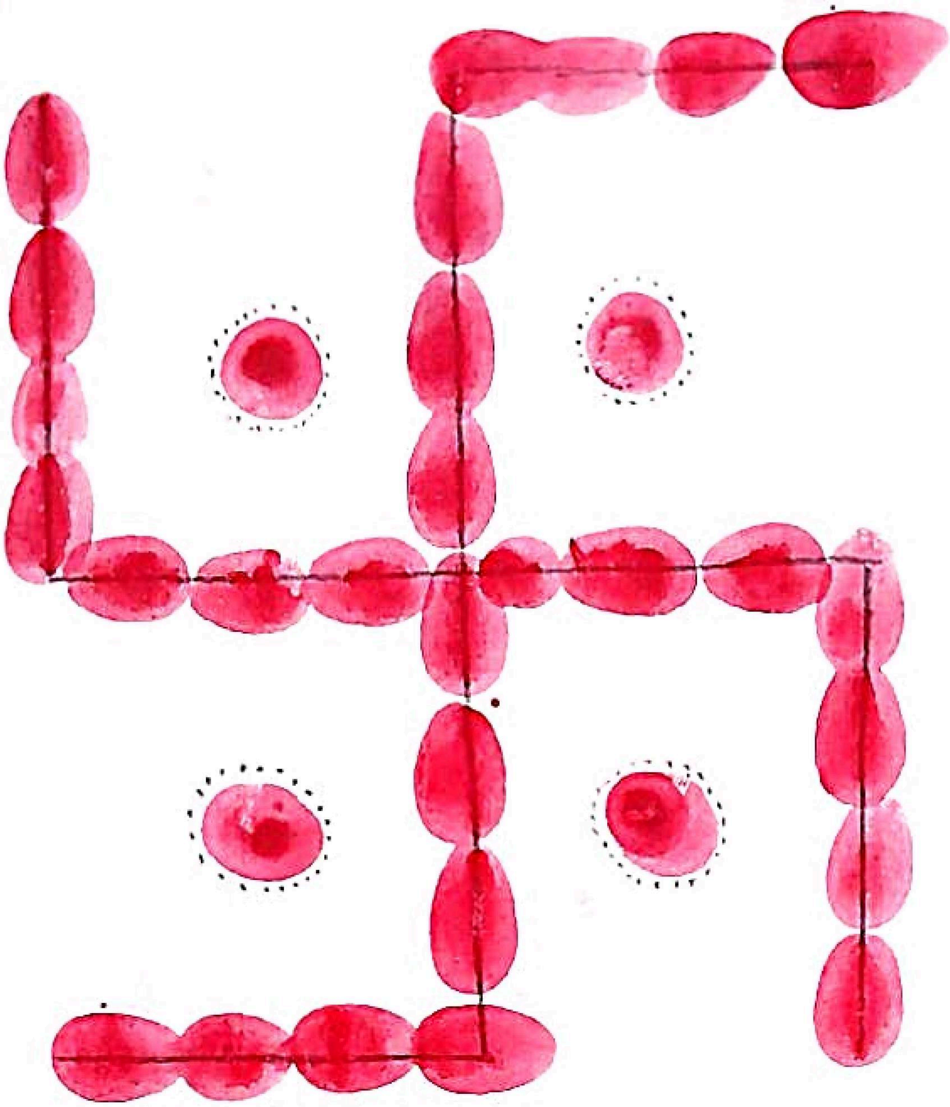

A) रंगकाम :-

(i) बोटांचे रंगकाम -

• साहित्य : कागद, रंग, डिश.

(ii) दोऱ्यांचे रंगकाम -

• साहित्य: कागद, रंग, दोरा, डीश, रिबन, टिकल्या.

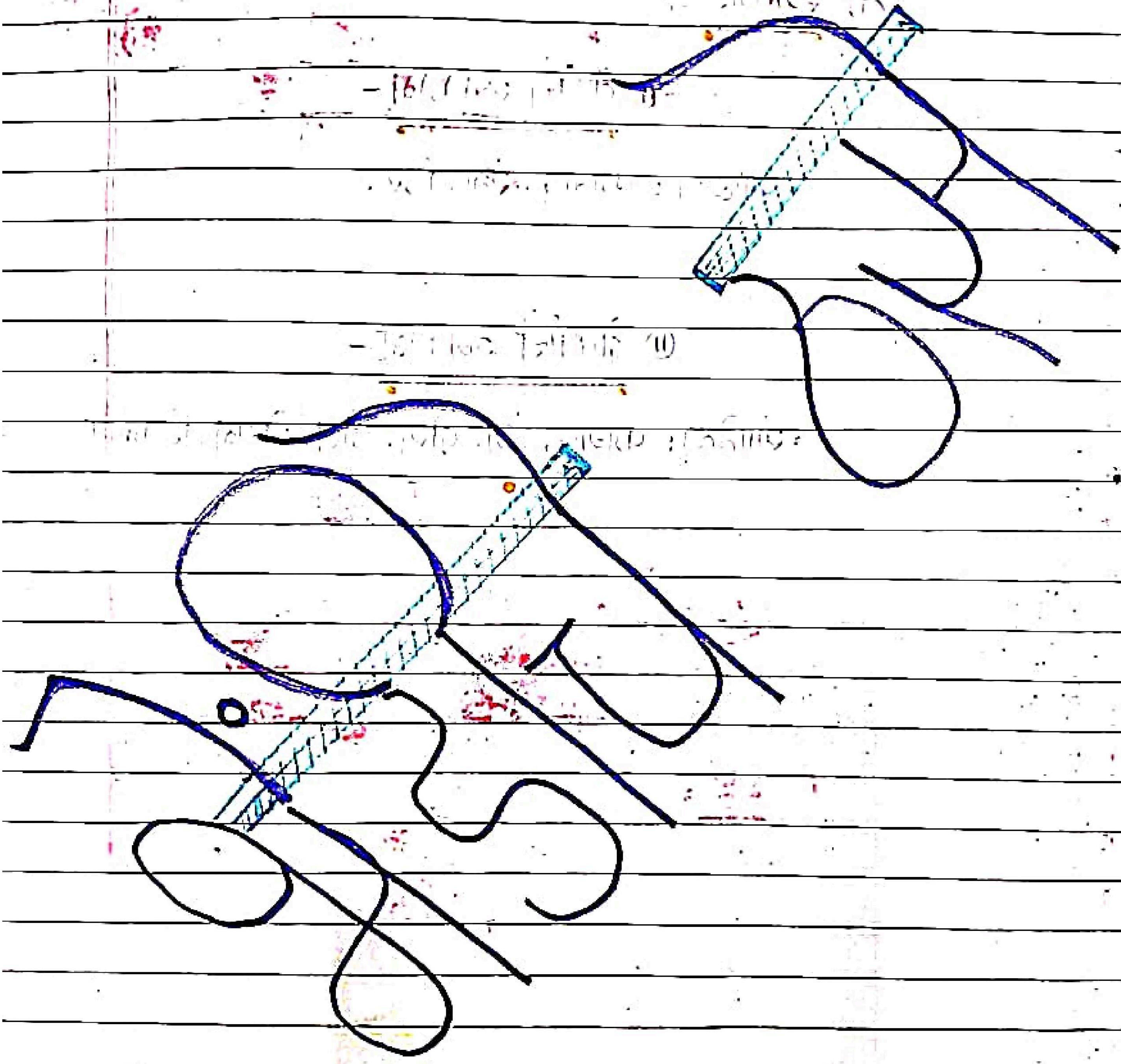

8) छपाईकाम :-

(i) बोटाचे छपाईकाम-

साहित्य : कागद, रंग. बोटाचे काम पहिल्या बोटाने-
अंगठा व तर्जनीने केले.

(ii) हाताचे छपाईकाम-

साहित्य : कागद. रंग. ताट. स्वतःच्या हात

(iii) अंगठ्याचे छपाईकाम -

साहित्य : वाटी. डिश. अंगठा

Teacher's Signature ______________

Page No.
Date

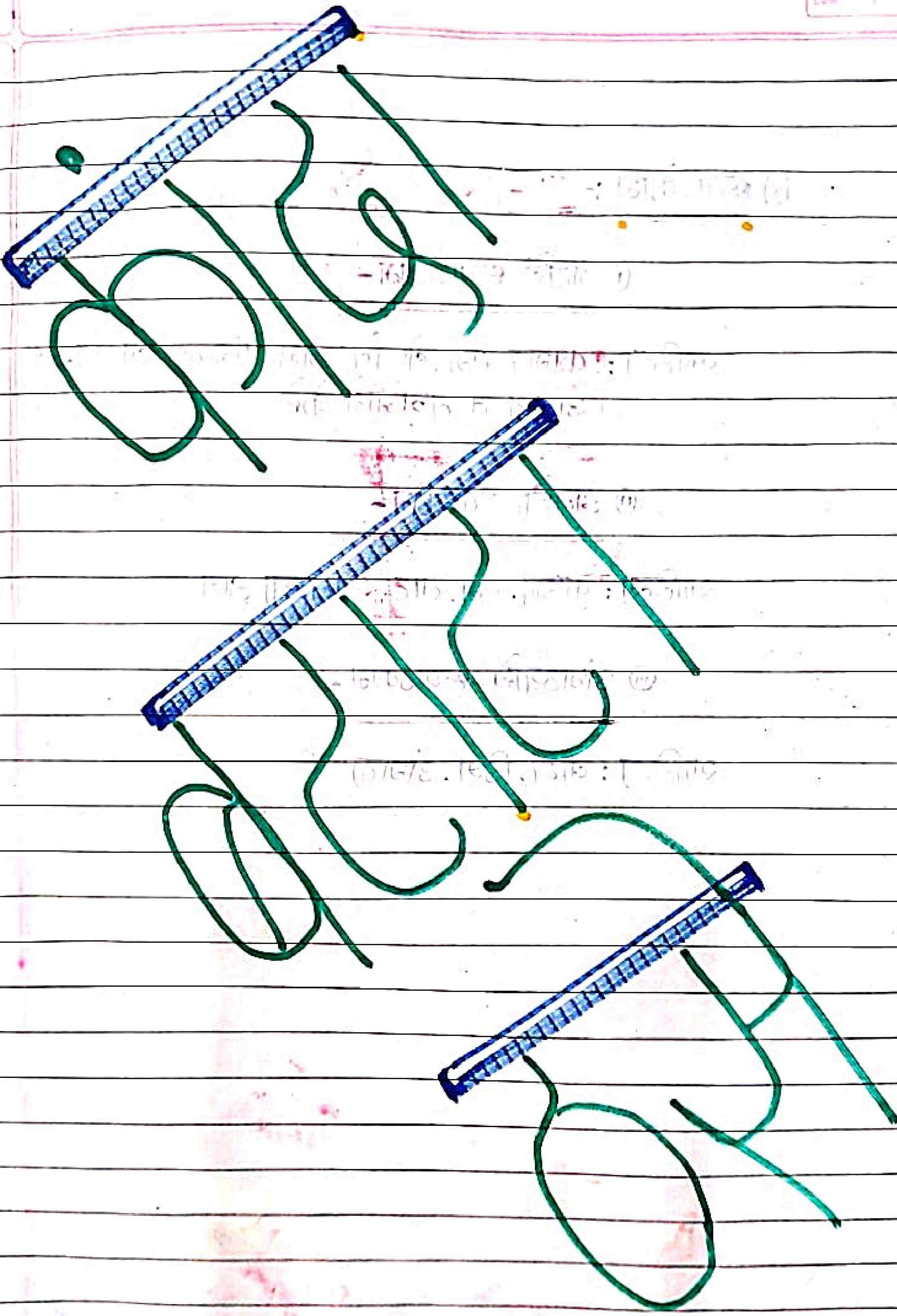

Teacher's Signature ____________

C) कागदाची कृती :-

बालकांच्यात आयुष्यात कागदाचे फार महत्व आहे. कागद वस्तू आकार देण्यास व हाताळण्यास सोपी असते. कागद फाडता येतो. पिरगळता येतो घडी घालता येते या कृती वापरुन मासा. बाहुली. फटाक्यांची माळ तयार केली आहेत.

साहित्य :-

क्रेप. कागद. गोटीव कागद. स्केच्यापेन कात्री

Teacher's Signature

D) माती काम :-

* मातीकामामुळे या क्रिया बालक करु शकतो.

① कुटणे

② थापणे

③ गुंडाळणे

④ आकार देणे

Teacher's Signature ____________

2. शैक्षणिक साधने

अध्यापनासाठी जे दृकश्राव्य साहित्य वापरले जाते त्या साहित्याला शैक्षणिक साहित्य म्हणतात. यामुळे बालकांचा बोधात्मक विकास चांगला होतो.

• **महत्व :-**

① बालकांचे लक्ष वेधून घेतात.

② अवांतर बोलणे टाळले जाते.

③ मिळालेले ज्ञान माहिती अधिक काळ लक्षात राहण्यास मदत होते.

④ एकात्मीक अनुभव मिळतो

⑤ यासाठी आम्ही फ्लॅशकार्ड मास्क तयार केले.

• **साहित्य :-**

① कार्डशीट पेपर.

② स्केचपेन.

③ दोरा / रबर.

④ चित्रे.

Teacher's Signature

3. मुलांशी संबंधित वाङ्मयाचा संग्रह

शब्दकोडी, गाणी, गोष्टी यांचा संग्रह यामध्ये केला. यामुळे मुलांच्या आवडीच्या विषयावर तारक हालचालींना वाव मिळतो.

01) भावनिक प्रगटीकरणाला वाव मिळतो.

02) तालीपर गाण्यांमुळे त्यांच्या शारिरीक हालचाली होतात. यामुळे त्यांचा भाषिक विकास होतो. एकमेकांशी संवाद साधतात. भावना प्रकट करण्यास मदत होते. शब्दसंग्रह वाढू शकतो.

Teacher's Signature ____________

A) गाणी :-

अमृताहुनी गोड नाम तुझे देवा.

अमृताहुनी गोड नाम तुझे देवा.
मन माझे केशवा का बा नेघे ॥धृ॥

सांग पंढरीराया काय करु यासी
का रुप ध्यानासी न ये तुझे ॥१॥

किर्तनी बैसता निद्रे नागविले
मन माझे गुंतले विषयसुखा ॥२॥

हरीदास गर्जती हरीनाम त्या किर्ती
न ये माझ्या चित्ती नामा म्हणे ॥३॥

Teacher's Signature ____________

• आम्ही ठाकर ठाकर •

आम्ही ठाकर, ठाकर, ह्या रानाची पाखरं
ह्या आंबळ्या गर्दीत, मांडून रचले घर ॥धृ॥

ह्या डोंगरवस्तीवर
भोळ्या संभुची पाखरं
त्येच्या पंखाखाली पंखात बांधलोय संसार ॥१॥

ह्या पिकल्या शेतांवर
त्येच्या आभाळच्या धार
चांदण्या गोंदून धरलीया आवर ॥२॥

Teacher's Signature ________

आईसारखे दैवत साऱ्या

आईसारखे दैवत साऱ्या जगतावर नाही
म्हणुन श्रीकाराच्या नंतर शिकवे अ. आ. इ ॥धृ॥

तीच वाढवी ती सांभाळी
ती करी सेवा तीन त्रिकाळी
देवानंतर नमवी मस्तक
आईच्या पायी ॥१॥

कौसल्येविण राम न झाला
देवकीपोटी कृष्ण जन्मला
शिवरायांचे चरित्र घडवी
माय जिजाबाई ॥२॥

नकोस
नकोस विसरु ऋण आईचे
स्वरुप माऊली पुण्याईचे
थोर पुरुष तू होऊन तियेच्या
होई उतराई ॥३॥

Teacher's Signature ____________

B) गोष्टी :-

• शिकार •

एकदा राजाने नसरुद्दीन मुल्लाला जंगलात जाऊन रानडुकरांची शिकार करण्याचा हुकूम सोडला. मुल्ला बिचारा स्वतःच्या इच्छेविरुद्ध पण राजाला पाळायची या भावनेने जंगलात गेला. जंगलातून परतत असताना त्याला एक माणूस वाटेत भेटला.

त्या माणसाने कुतूहलाने मुल्लाला विचारले, 'अरे मुल्ला, शिकार कशी झाली?'

'झकास' मुल्ला म्हणाला.

'किती रानडुकरे तू मारलीस?'

'एकही नाही'.

'कितीचा पाठलाग केलास?'

'एकाचाही नाही'

'कमाल आहे' तो माणूस वैतागून बोलला, 'मग तू शिकार झकास झाली असे कसे बोलतोस?'

'अरे गृहस्था' मुल्ला बोलला, 'शिकारीच्या काळात जंगलात एकाही हिंस्त्र श्वापदाशी माझी गाठ पडली नाही. हे सुदैवाचे नाही का?'

तात्पर्य -

सद्भावना असली की हातून वाईट कधी होत नाही.

Teacher's Signature

• गर्विष्ठ गुलाब •

एकदा एका गुलाबाला स्वतःच्या सौंदर्यावर खूप गर्व होता. त्याला एकच दुःख होते की तो काटेरी कॅक्टस शेजारी वाढत होता. दररोज गुलाब त्या कॅक्टसच्या दिसण्यावरून अपमान करीत असे. मात्र कॅक्टस शांतच असे. पण गुलाब आपल्या सौंदर्याबद्दल खूपच जागरूक होता.

उन्हाळ्यात एकवेळ बागेतली झाडे कोरडी पडली गुलाब कोमेजु लागला. गुलाबाने पाहिले एक चिमणी तिची चोच पाण्यासाठी कॅक्टसमध्ये बुडवत होती. गुलाबाला खूप लाज वाटली.

तरी सुद्धा त्याने कॅक्टसला विचारले. "मला पण पाणी मिळेल का?" त्यावर कॅक्टस लगेच "हो" म्हणाला. आणि त्या दोघांच्या मैत्रीमुळे त्यांनी कडक उन्हाळाला तोंड दिले.

तात्पर्य :

कोणत्याहि व्यक्तिविषयी त्याच्या दिसण्यावरून मत बनवू नका.

Teacher's Signature

शहाणपणाने केलेली मोजणी

एकदा दरबारात अकबराने एक प्रश्न विचारुन सर्वांना कोड्यात टाकले जेव्हा सगळे उत्तर शोधण्याच्या प्रयत्न करीत होते तेव्हा बिरबल आला आणि त्याने विचारले, "हे काय प्रकरण आहे"

तोच प्रश्न बिरबलाला सांगितला "शहरात किती कावळे आहेत?" बिरबल हसला आणि अकबराकडे गेला आणि घोषित केले की त्याच्या प्रश्नाचे उत्तर आहे.

"एकवीस हजार पाचशे तेवीस"

अकबराने बिरबलाला विचारले, "तुला उत्तर कसे कळले?"

बिरबलाने उत्तर दिले "तुमच्या शिपायांना कावळे मोजण्यास सांगा जर जास्त असतील तर कावळ्यांचे नातेवाईक शहराबाहेरुन त्यांना भेटायला आले असतील आणि जर कमी असतील तर शहरातले कावळे नातेवाईकांना भेटायला शहराबाहेर गेले असतील.

बिरबलाच्या उत्तरावर खुश होऊन अकबराने बिरबलाला गळ्यातील मोत्याची माळ भेट दिली.

तात्पर्य :

आपल्या उत्तरासाठी स्पष्टीकरण असणे उत्तराइतकेच महत्वाचे आहे.

Teacher's Signature

* C) शब्दकोडी *

'काळ्या रानी
उभी तलवार'
-केसातील भांग-

दोन भाऊ शेजारी
भेट नाही संसारी
-डोळे-

एक विहिर
तिला बत्तीस पायऱ्या
आणि एकच रस्ता
-तोंड-

कोकणातून आली सखी
तिच्या मानेवर मारली बुक्की
-लसूण-

आईची चादरीची घडी
घालता येत नाही
बाबांना पैसे मोजता
येत नाही
-आकाश व तारे-

Teacher's Signature ________

एक ताट. बारा वाट्या
तीन चमचे

- घड्याळ -

झाडावर असा

- नारळ -

लाल चोच हिरवा रंग
पेरु खाण्यात असतो दंग

- पोपट -

लांब आहे पण साप नाही
फुल वाहतो पण देव नाही

- केस -

कान आहे पण
ऐकत नाही

- कप -

हात आहेत पण
हालत नाही

- सुई -

एवढं-एवढं कार्ट
घर कसं राखतं

- कुलुप -

Teacher's Signature ______________

संध्याकाळी मी येते
रोज सकाळी निघुन जाते
माझ्यामुळेच झोप मिळते
पाहू मला कोण ओळखते
-शत्रु-

कमी-कमी होत जाते
तरीही वाटतो आनंद
पुजा असो वा कार्यक्रम
देत असते मी सुगंध
-अगरबत्ती-

पाणी नाही पाऊस नाही
तरी रान कसे हिरवे
कात नाही चुना नाही
तरी तोंड कसे रंगले.
-पोपट-

पाय आहे पण
चालत नाही
-टेबल-

पंख आहे पण
उडत नाही
-फॅन-

Teacher's Signature ____________

५. अंगणवाडीला भेट

प्रस्तावना :-

B.A. भाग II पेपर क्र 6 मानवी विकासाची ओळख यामधील अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आम्ही सर्व विद्यार्थिनी नायकलवाडी मधील आदर्श अंगणवाडी नायकलवाडी या ठिकाणी. भेट (शैक्षणिक भेट) देऊन अभ्यासपूरक माहिती घेतली.

भेटीचा उद्देश :-

अंगणवाडी मधील संकल्पना समजुन घेणे
अंगणवाडी मधील भौतिक सुविधांची माहिती घेणे.
अंगणवाडी मधील दैनंदिन कार्यक्रमाची माहिती घेणे
अंगणवाडी मधील शैक्षणिक सुविधांची माहिती घेणे
अंगणवाडी मधील घेतल्या जाणाऱ्या कार्यक्रमांची माहिती घेणे.
अंगणवाडी मधील. शिक्षक व स्टाफ यांची माहिती घेणे
एकात्मिक बालविकास योजनेतर्फे राबवण्यात येणाऱ्या सुविधांची माहिती घेणे

वरिल उद्देश डोळ्यासमोर ठेवून एकात्मिक बालविकास योजनेच्या विविध सेवा पुरविण्याचे अंगणवाडी ही एक केंद्रबिंदू आहे हे लक्षात आले अंगणवाडीतील सेविका ही अंगणवाडीची मुख्य असते. व तिला एक मदतनीस असते.

Teacher's Signature ______

नाव: आदर्श अंगणवाडी नायकलवाडी

पत्ता: मु.पो. येडे (नायकलवाडी) ता. वाळवा. जि. सांगली.

संपर्क व्यक्तीचे नाव: सौ. सुनंदा नायकल (सेविका). सौ शहिदा मुबारक जमादार (प्रमुख)

भेट देण्याची दिनांक: 23-3-2023

वेळ: 10 ते 2

संस्थेची उद्दिष्ट: २ ते ५ वयोगटातील मुलांचा सर्वांगिन विकास करणे.

स्थापना: 1991

बालकांची संख्या: बालकांची संख्या 26 च्या आसपास आहे

वयोगट: २ ते ५ वर्ष

स्टाफची संख्या: 2

शिक्षक बालक प्रमाण: 100% उपस्थिती

शाळेची वेळ: 10 ते 2

दैनिक कार्यक्रम: वेळापत्रकानुसार

Teacher's Signature ____________

भौतिक सुविधा :
सुसज्ज वर्ग प्रायमरी पाणी गॅस शेगडी

उपलब्ध शैक्षणिक साहित्य :
बोलक्या भिंती तक्ते. ठोकळे. खेळणी.

घेतले जाणारे कार्यक्रम :
वाढदिवस. आवडी बाजार. सहल्य. राष्ट्रीय सण.

बालकांसाठी सुविधा :
मोफत शैक्षणिक खेळणी.

Teacher's Signature

निष्कर्ष

आम्ही B.A. भाग II मधील विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख डॉ. सौ पाटिल मॅडम यांनी भेट दिली असता वरिल सर्व माहिती घेऊन अंगणवाडीचा परिसर स्वच्छ दिसुन आला. तेथिल मुलांना युनिफॉर्म मध्ये व निटनेटकी दिसुन आली अंगणवाडीचा लाभ मुले मुली गर्भवती स्त्रिया व स्तनदामाता यांना मिळतो हे दिसुन आले 0-3 वर्षे या वयोगटातील एकुण . लाभार्थी व 3 ते ५ वयोगटातील 20 लाभार्थी दिसुन आले गर्भवती व स्तनदा मातांना घरपोच अन्नपदार्थाचे कीट (मटकी, तेल, साखर, गुळ, शेंगदाणे, तिखट, मीठ, हळद, तांदुळ डाळ) देण्यात येते. प्रत्येक दिवशीच्या सह्या असतात. काही वेळेला अंगणवाडीची सेविका घरी जाते. काही वेळेला लाभार्थी अंगणवाडीत येऊन सही करतात.

नियमित अंगणवाडीच्या वेळापत्रकानुसार शालेय काम-काज नाष्टा व भोजनाची वेळ यानुसार पार पाडले प्रत्येक वारानुसार मुलांना तयार खाद्य पदार्थ दिले जातात. (भडंग, शिरा, खिचडी, वरण भात, अंडी राजगिऱ्याचे लाडू, उसळ, बिस्किट, सुकडी इ) अंगणवाडीत सुविधानुसार मुलांना अंगणवाडीच्या डीश यमचे दिले जातात या सर्वांसाठी अंगणवाडीची मदतनीस काम करते.

मुलांच्या शैक्षणिक साहित्याचा वापर व खेळ, गाणी, गोष्टी यातुन भाषिक विकास, नैतिक विकास चांगल्या झाल्याचे दिसुन आले.

सेविका दररोज घेतल्या शालेय उपक्रमाचा रिपोर्ट व्हॉटस्-ॲप वरुन मुख्य बालविकास अधिकारी मेहेत्रे (मॅडम) सांगली यांना पाठवतात त्यामुळे त्यांच्या कामातील पारदर्शी दिसुन आली.

Teacher's Signature

5. मॅटर्निटी होमच्या भेट.

प्रस्तावना :

B.A. मधील अभ्यासक्रमाचा भाग म्हणून आम्ही ममता मॅटर्निटी होमला भेट देऊन खालील उद्देश समोर ठेवुन अभ्यासपूर्वक माहिती घेतली.

उद्देश :

हॉस्पिटलची सविस्तर माहिती घेणे

हॉस्पिटलातील तेथील परिसर अभ्यासणे

हॉस्पिटल मधील स्टाफची माहिती घेणे

हॉस्पिटलमधील विविध उपकरणाची माहिती घेणे.

हॉस्पिटलमधील उपचार पद्धतीची माहिती मिळवणे.

Teacher's Signature

नाव: ममता मॅटर्निटी सर्जिकल हॉस्पिटल.

पत्ता: शिराळा नाका. इस्लामपूर ता. वाळवा. जि. सांगली.

डॉक्टरांचे नाव: डॉ. राजे शिवाजी विष्णू

भेट दिल्याची दि.: [illegible].

गर्भवती स्त्रियांचे वयोगट: १७ ते ५० वर्षे

गर्भवती स्त्रियांमधील रक्तक्षयाचे प्रमाण: 50%

गर्भवती स्त्रियांमधील इतर आजाराचे प्रमाण: 10%

प्रसुतीसाठी आवश्यक प्रसुतीगृह: होय

प्रशिक्षित नर्स: होय

सर्व उपकरणे निर्जंतुक करण्याची सोय: होय

प्रसुतीगृह / बेबी क्लिनिकमधील स्वच्छता: होय

इमर्जन्सीमध्ये सिझेरिंग अथवा इतर सोयी आहेत का?: आहेत

मॅटर्निटी होममध्ये जनरल वॉर्ड व स्वतंत्र खोलीची व्यवस्था: आहेत

बाथरुम व टॉयलेटची सोय: उत्तम

Teacher's Signature ____________

अर्धपरिपक्व बाळासाठी काचपेटीची व्यवस्था : आहे

जन्मल्याबरोबर बाळाला कपडे पुरविली जाणारी व्यवस्था : आहे

खोलीमध्ये बाळासाठी पाळण्याची सोय : आहे

खोलीमध्ये बाळासाठी स्वच्छता व शांतता : आहे

माता व बाळाकडे डॉक्टरांचे व नर्सचे लक्ष आणि काळजी : असते

मातेला सिझेरिंग ऑपरेशन झाले असल्यास दुध केसर पाजले जाते बीस्ट पंपद्वारे काढून पाजले जाते. होय

मातेला सिझेरिंग पूर्व कोणत्या व किती लस दिली जाते. दोन → धनुर्वात टिटी

गर्भवती स्त्रियांमध्ये एड्स चे प्रमाण - नाही

हॉस्पिटलमध्ये मातेला आहार पुरवला जातो का? : कँटीनची सोय

बेबी क्लिनिकमध्ये बाळाच्या लसीकरणाची सोय : पहिली लस BCG ची दिली

बेबी क्लिनिकमध्ये बाळासाठी खेळणी उपलब्धता : आहे.

2

Teacher's Signature ____________

निष्कर्ष :

ममता मॅटर्निटी सर्जिकल हॉस्पिटलला भेट झाल्यावर असे दिसुन आले की तेथील स्त्रिया 19-40 वयोगटातील असुन त्यांची प्रेग्नेन्सी टेस्ट ही मुत्रचाचणी व सोनोग्राफी करुन केली जाते. अल्ट्रा सोनोग्राफीची दर्जेदार सोय आहे. सुसज्ज व स्वच्छ प्रसुती गृह आहे. स्टाफची संख्या पुरेशी व दोन शिफ्टमध्ये आहे. गर्भवती स्त्रिया गर्भावस्थेची लक्षणे, धोके, काळजी त्यावर, परिणाम घटक या विषयी डॉक्टरांच्याकडुन मार्गदर्शन केले जाते. बाळासाठी कपडे पुरविली जातात लसीकरणाची सोय नसुन बाहेर ग्रामीण रुग्णालयातुन लसीकरण केले जातात. सुरुवातीची पहिली बी.सी.जी. लस हॉस्पिटलमध्ये दिली जाते. अपुर्ण दिवसाच्या बाळ जन्माला आलेल्या बाळाची काळजी व धोके टाळण्यासाठी त्यांना दुसऱ्या हॉस्पिटलमध्ये नेण्यात येते. परिसर स्वच्छता दिसुन आली बाळ जन्माला आल्यानंतर इतर डॉक्टरांना बोलावुन इतर तपासणी केली जाते.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur Dist. Sangli

Teacher's Signature ____________